

Tabor

1946 GENERAL LEON RUPNIK 1996

1996

EL FORTIN

3-4

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo
lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene
Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación, armado e impresión:
Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina, Tel. 362-7215 - Fax: 307-1044

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte na naslov:
Bogoslav Sustersic, Gral. Vacca 988 (1686) Hurlingham,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

Dopise, članke in ostalo pošto pošljite na naslov:
Ivan Korošec, A. Lanz (C. 24) 4391, 1884 Berazategui,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

**KO „TABOR“ PREBERETE,
POŠLJITE GA V DOMOVINO!**

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Marzo - Abr. 1996 • Buenos Aires • Marec - Apr. 1996

Dober pastir

Učili smo se: Dober pastir dá življenje za svoje ovce...

V tisoč petsto letih težke zgodovine poštenega in marljivega slovenskega naroda smo imeli dobre pastirje. Toda nobenega, ki bi dal življenje za svoje ovce. Ni bilo potrebe. Ker navzlic težkim ujmam stiska slovenskega človeka ni bila nikoli tako neizprosna.

Med nas je šele ob polovici dvajsetega stoletja našega štetja morala priti zmeda druge svetovne vojne, da smo se zaradi zločinskih komunističnih prerokov razpršili kot trop zbežljanih ovac. In ni ga bilo pastirja, ki bi nas znal zadržati v varnem zatišju. Vsi so se poskrili in iskali le svoje stanje v besnem neurju.

Toda prišlo je leto 1943. Ko je bila zmeda najhujša.

In tedaj je vstal mož, ki se nikdar ni pripravljaj biti pastir svojemu narodu. Imel pa je korajžo. Kljub strelam in gromu, navzlic rdeči nesnagi, kakršna je izpod razdivjanega neba padala nadenj, se je do vratu pogreznila vanjo, ki je neusmiljeno brizgala celó ob njegovo čast, in stal med nami kot vzravnani samorastnik na skali: General Leon Rupnik. Bil je edini, ki je v grmenje krvavega idejnega boja znal zavpiti magične besede:

Slovenci! Zgrnite se v slovensko domobranstvo! Ker je edini garant zmage nad komunizmom v naši domovini. Vse drugo je odvisno samo od tega. Zato: Slovenci, združite se za BOGA - NAROD - DOMOVINO!

Ko ne bi tega nikoli preslišali!

Ker pa so vodeči kostruni zbežanega tropa ovac našega viharika podrli, našega dobrega pastirja odslovili, je za to edino odrešilno zavezo moral pred 50. leti v mučeniško smrt, da je tako stopil na čelo mrtvim bataljonom prve slovenske narodne vojske domobrancev, katerih duh je edini porok za svetlo bodočnost svobodne Slovenije.

Domobranci tega nismo pozabili.

Slava generalu Leonu Rupniku!

ZVEZA DRUŠTEV SLOVENSКИH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV TABOR

Cleveland, 2. marca 1996

*Slovenskemu metropolitu
nadškofu ljubljanskemu,
dr. Alojziju Šuštarju*

Prevzvišeni!

V programu obiska svetega Očeta v Slovenijo, smo pogrešili navedbo vsaj enega imena od mnogih grobišč komunističnega nasilja. Morda je izostalo zaradi kratko odmerjenega časa. Zato bi bilo morda primerno, da bi se ustavil vsaj v zgradbi Škofovih zavodov v Šentvidu, kjer je bila ena izmed mučilnic, od koder so žrtve gonili v nadaljnja mučenja in grozno smrt.

S tem bi bilo morda zadoščeno veliki dolžnosti ob zgodovinskem obisku očeta Cerkve, za katero so številni slovenski mučenci darovali svoja življenja.

S prisrčnimi pozdravi

*predsednik
Milan Zajec, l. r.
tajnik
Stanko Vrhovec, l. r.*

Premišljevanje ob Blažičevem „KOMU ZVONI“ in Mirana Potrča odzivom

Piše: KARL CEPL

Blažičeva teza o izprijenosti slovenskega značaja je gotovo sad dolgoletnih izkušenj.

On najbrž ne meni, da je sleherna Slovenka ali vsak Slovenec neznčajnej, pač pa vodilna plast članov Komunistične partije, predvsem oni, ki danes pod spremenjenim naslovom delujejo v raznih državnih in gospodarskih ustanovah. K pisanju ga je spodbudil potek dela v državnozborski komisiji, ki naj razčisti slovensko preteklost, namenoma poskrto pred ljudstvom.

Ko je predsednik te komisije predlagal objaviti dosedanje ugotovitve, so temu nasprotovali člani, ki so bili v socialistični Sloveniji na vodilnih položajih v državi in Zvezi komunistov Slovenije, med njimi poslanec „spreobrnjenih“ komunistov (danes se imenujejo Združena lista socialdemokratov) gospod Miran Potrč.

In Viktor Blažič meni, da nekdanji komunisti v omenjenem odboru onemogočajo resnici „priti na sonce“, vendar ne zaradi slabe vesti. Marveč zato, ker jim je partija spremenila moralo, torej način gledanja, presoje in sklepanja, to pa naj bi bile psihično-mentalne posledice komunistične vzgoje... Če bi se slovenski narod spet znašel v hudi stiski, kot po okupaciji leta 1941, bi torej partija znova zlorabila položaj v svojo lastno, sebično korist... Po letu 1941 je, kot so številni čedalje močnejše prepričani, zlorabila svobodoljubnost slovenskega človeka, ko je ustanavljala Osvobodilno fronto. Zdaj pa zlorablja demokracijo v svoje sebične namene. To naj bi dokazovalo tudi Potrčevo ravnanje?! Torej hud očitek dvojnosti, hinavščine, ergo izprijenosti značaja, ki izhaja iz marksističnega - komunističnega gledanja na svet in človeka. V petdesetih letih pa se je ta izprijenost razširila v duše, v možgane Slovencev obeh spolov? Smo zares postali narod dvoličnežev? Kdor je dvoličnež, mora lagati in varati, goljufati in celo krasti, torej je baraba. In takšen bi naj bil Slovenec? Povzročitelji te „spremembe“ pa naj bi bili vodilni komunisti: Kardelj, Kidrič, Leskošek, Marinko, itd.?

Nekje sem bral opis prebivalcev slovenskih pokrajin nekega beneškega

pisca iz leta 1803, da „tod prebivajo pošteni ljudje, denar lahko nosiš na dlani naokoli, noč in dan, pa ti ga ne bo nihče ukradel“... Zdaj pa, 200 let kasneje...? Ali je res slovenska komunistična partija povzročila hinavski slovenski značaj, tako da celo vodilni slovenski dnevnik naslavlja dnevnik Petra Kovačiča-Peršina *Dežela hinavščine* (9. 12. 1995?)

O partiji številni mislimo, da je bila zares dvolična, da je to celo neločljiva poteza njenega zgodovinskega nastopa. (*Slovenska sprava*, Justin Stanovnik, Družina 1990). To gibanje se je vedno skušalo uveljaviti v takšni ali drugačni preobleki. Poljski mislec L. Kolakowski pa je komuniste okarakteriziral takole: „Laž je nesmrtna duša komunizma.“ Da, laž ni naključen madež komunističnih partij (vodstva, seveda!), temveč pogoj njenega življenja, obstoja.

To svojo hudo obtožbo pa Kolakowski utemeljuje z doživetjem pisatelja Siloneja sredi dvajsetih let v Kominterni sredi Moskve (tam so se šolali tudi Kardelj, Kuhar, Maček, itd.). Nekdanji komunist Ignazio Silone je poročal: Angleški Trade Union je izdal sklep, da krajevne organizacije ne smejo podpirati komunistične manjšine v centrali, ker bodo sicer izključene. Angleški delegat v Kominterni je vprašal izvršni komite, kaj storiti. Vstal je ruski delegat Pjatnicki in rekel: „Krajevne organizacije naj javno izjavijo, da se podrejajo zahtevani disciplini, v praksi pa naj delajo ravno obrnjeno.“ Tedaj je Anglež jezno izjavil, da bi to bila laž. Reakcija na to izjavo Silone opisuje takole: „Glasen smeh je pozdravil ta ugovor, nezadržan, prisrčen smeh, ki se je zdelo, da ga ne bo konec in ki ga mrki kominternski uradi do takrat še niso slišali.“ Silone še dodaja, da mu je tisti smeh ostal v ušesih kot simbol.

Kot je videti, so bili vrhunski komunisti izšolani v dvojnosti. Laž jim je naravno, logično sredstvo političnega dela. Sprejmimo zdaj na vednost, da so v Moskvi šolani slovenski komunisti prinesli med tovariše v domovino Slovenijo nauk, povelje: Laž je zakonito sredstvo našega boja za oblast!

Ali morda takšno sklepanje ni upravičeno in logično?

Tako so nastopali v Osvobodilni fronti kot domoljubi in borci za svobodo naroda, v resnici pa so imeli namen ustanoviti sovjetsko Slovenijo! To je (žal) neizpodbitno dejstvo, ki danes tako ovira „pomiritev“, ker tega vsi „Potrči in Kučani“ ne priznajo. Čeprav na dnu srca to vedó, ampak v njih tiči globoko zakopan nauk: Laž je naša krepost.

Spominjam se prav dobro, da smo kmalu po letu 1945 zvedeli za pomor domobrancev pa tudi za neštete manjše poboje v skoraj vseh

vaseh po Sloveniji, ampak molčali smo kot grob! Kdor bi bil takrat, vse do leta 1990, samo vprašal, res le radoveden vprašal, (recimo na sestanku ZSDLS ali ZKS), ali smo res pobili na tisoče rojakov — roko na srce, kaj bi oblast storila z radovednežem? Zadel bi ga huda kazen. Najprej bi ga vrgli iz kolektiva, češ da obrekuje ljudsko oblast, NOB itd. Nimam prav? Nato pa bi frčal iz službe, stanovanja, itd. Zakaj so komunisti zapovedali molk o pomorih? Vprašanje je zelo zanimivo, saj so trdili, da je izdajalce ljudska oblast pravično kaznovala! Zakaj potem ta zarota molka?

Da bi bolje razumeli dušo predvojnega komuniste, ki je kasneje vodil NOB, bi citiral starega komuniste Braneta Vršiča, ki se spominja ilegalnega delovanja v stari Jugoslaviji. „Biti v trajni (ilegali), ograjen, prelepljen („zakonspiriran“) z nečim drugim, nepoznaven... preslepiti (nalagati) svet, slepilo za slepilom kovati — postaneš suženj tega zanosa, kakor v ljubezni.“ ... Takšno življenje mora vendar spreminjati značaj komuniste. Ali ga ne uničuje za večne čase? Kaj pa, če lahko zavlada nad ljudmi? Kakšen vpliv ima na svoje okolje? Morda ljudem izprija značaj, njegovo izročilo je vendar laž!

Vem, če bodo nosilci starih družbenih struktur brali te vrstice, me bodo strašno napadli in očrnili. Pa jih nočem žaliti, obrekovati, iščem samo odgovore na vprašanja, ki jih nismo smeli postavljati pol stoletja dolgo. Izkazalo se je, to smo čutili, da je dvojnost ali hinavščina nekaj trajnega, ker je laž postala normalen in naraven način življenja. Tako si danes, anno 1995, zagrizen popravljalec zgodovine NOB in hudoben protikomunist, če laž ne sprejemaš več za nekaj normalnega. Le tako je mogoče, da so komunisti narodu izpridili značaj. Vprašanje pa je, kdaj in kako najti pot nazaj k resnici.

Navedel sem mnenje poljskega filozofa, ki meni, da je laž duša komunizma. Osebnost pa vem, da ta ugotovitev ne velja za posameznega komuniste, pa tudi ne za vse člane partije. Vem, da so se številni požrtvovano bojevali za ideje pravične družbe. Kot pa zdaj sami vidimo, komunistične stranke niso uresničile teh sanj. Zakaj ne?

Premišljujejo, ali si je slovenski komunizem pomagal z lažmi, ko je in da bi vladal. Staneta Kavčiča poznamo vsi. Partija ga je leta 1973 odstavila. Trdim, da zato, ker je odkril laž komunistične duše — ideje.

„Opažam,“ tako piše Kavčič v svojem osebнем dnevniku, „da smo pri nas prikazovali birokratizem (nosilci le-tega pa so bili člani partije, op. K. C.) kot oblastniško obnašanje ali kot izdajo množic, ter odzemanje (krajo, op. K. C.) viška dela (dobička).“ To je res, toda ni vse!

„Mogoče je še najbolj pomembna in nevarna njegova religiozna, nestvarna, izmišljena vizija sveta, odnosov in koristi delavskega razreda in vse družbe. Ta spiritualna mistika (duševno-duhovna skrivnost, op. K. C.) tako imenovanih višjih in edino odrešujočih ciljev, oblik, sredstev, koristi revolucije, ki si jo birokratska (=sinonim za „komunistična“!) fantazija priča, izmisli, skonstruira brez zveze z možnim in resničnim, to je najtežji prestop in največja nevarnost birokratizma (beri: komunizma), seveda kot makro-družbene projekcije (velika, splošna ideja o družbi?). Taka je zato, ker potem v imenu tako postavljenih neresničnih(!) koristi ali velikih ciljev zdrvi v prehod in borbo za njih in uničuje, če more, vse, kar jim na kakršen koli način nasprotuje.“

Žal ni do danes nihče obravnaval Kavčičeva razmišljanja. Kot pa lahko ugotovimo na podlagi teh navedkov, je ta vodilni komunist odkril laži njegove takratne partije. Torej ima poljski mislec le prav: laž je duša komunizma.

Kakšne izpeljave pa naj ima ta ugotovitev?

Med drugim tisto, kar je zapisal V. Blažič: splošno nezaupanje v državne ustanove. In seveda splošno medsebojno nezaupanje. Zlom morale, človekovega notranjega miru, vizije, države, sploh vsega in vsakogar... Tako se človek res izpridi, pokvari in časopisi pišejo o hinavski državi.

Komunistična partija je ustvarila hudodelsko podnebje v deželi Slovenski, številni se tega dejstva niti ne zavedajo več. Strašen in prepričljiv dokaz nam opisuje komunist Isaković v „Hipu 2“.

Prizorišče je taborišče na Golem otoku leta 1953; v baraki sedijo interniranci molče na tleh. Za enega vedó, da bo moral jutri na zaslišanje. To pomeni, da ga morda ne bo nazaj. Mučili ga bodo po zverinsko nekdanji tovariši v komunistični partiji. Tisti nesrečnik sedi sredi barake. Če te peljejo na ustrelitev ali v plinsko celico, ko si pred odhodom iz življenja, si neskončno hvaležen, če dobiš samo trenutek usmiljenja. Samo to. Nekdo mu je iz koticke očesa, nemo in prikrito, izkazal utrinek usmiljenja in sočutja, a glej ironijo: že naslednje jutro ga je za to sam ovadil na upravi!... Ta nečloveški svet je bilo mogoče ustvariti samo s temi prebivalci, s Slovenci. Ustvarjal pa ga je komunizem, partija, politbiro itd.

Onega, ki mu je podaril samo trenutek sočutja, so kaznovali. Kazen za sočutje, brez besedi, samo za izraz človekovega čustva. Niti tega komunizem noče. V tem duhu je delovala partija s slovenskim narodom in nad njim. Mnogi še danes trpijo in nehote ta duh dvoličnosti in laganja prenašajo na

svoje naslednike. Ali so člani komisije za iskanje resnice o pobojih, vsaj nekateri, še vedno v tej mreži pohabljenih duš? Vidite, tega se boji Viktor Blažič.

Tako je naslednje vpraševanje dokaz komunizma brez „duše“:

Mojbog, koliko je to ljudi!

Koliko mladih fantov, mož in očetov in sinov?

Koliko je bilo med njimi nedolžnih?

Ne vemo. Sodbe in obsodbe ni bilo.

Kdo jih objokuje?

Ne vemo.

Kje je njihovo počivališče?

Ne vemo.

Kdo jim prižiga sveče?

Na grobu nihče.

Njihovo grobišče je neznano.

Kdo jim je izkopal grobove? Jim je kdo izkopal grobove?

Ali pa so pogreznjeni v kraške jame, da so izginili, kakor da jih nikoli ni bilo?!

Vsega tega ne vemo. Vsega tega ne vemo.

Le eno je gotovo: vsa človeška zloba se je zbrala v odločitvi, da se tisti ljudje brez obtožbe in sodbe — in torej brez vsaj načelne milosti — kaznujejo s smrtjo. In ves zločinski pogum, da se je to tudi dejansko izpolnilo (*Krivda in greh* Spomenke Hribar, 1990).

Človek je kaj neprozorno bitje in „poseduje“ nekaj skrivnostnega: vest! Od kod je prišla? Od Boga? Vsekakor so komunisti želeli vse božje pregnati iz človeka, kot vidimo zato, da bi lahko vladali nad njim. Pokvarili so slovenskemu narodu domačijo in občutek sreče ter smisel za marljivost, zanesljivost, zvestobo, ljubezen, zaupanje. Danes nočejo ničesar poslušati. No, „božji mlini“ meljejo počasi pa drobno. In v vrečah ne bo laganja in maščevanja.

„Slovenec“, 20. 1. 1996

Misli ob 50-letnici...

(Čeprav pozno, objavljamo razmišljanje pok. soborca **Staneta Pleška** zaradi njegove tehtne vsebine. - Op. ured.)

Letos bo gotovo mnogo naših rojakov odšlo na obisk v domovino. Obhajali bomo 50 let našega zdomstva in tudi 50 letnico pokola slovenskih domobrancev. Torej zares dva najvažnejša dogodka v naši novejši zgodovini.

Predno se odločimo, je prav, da računamo z dejstvom, da se tudi KP in z njo vsa levica že zdaj mrzlično pripravlja na svoje proslavljanje 50-letnice „osvoboditve“. V Rog vlado ne vleče (verjetno zaradi zastopstva tujih držav), zato se bo vse dogajalo v Ljubljani. Proslavljali bodo več kot mesec dni. Važno je tudi to, da so k sodelovanju povabili tudi nekaj drugih skupin, od katerih so nekatere že odgovorile negativno. Zanimivo bo, kaj bo naredil SSK! Videz je, da se vladni aparat zelo trudi, da napravi čim večjo zmedo, saj preprosti in nezavedni narod, ki je zaradi nerazumljivega početja desnih strank navrh vsega tudi do kraja razočaran, še najraje sliši besedo „osvoboditev“, ne pomisli pa, da je bil to začetek petdesetletne komunistične sužnosti. Obenem se že slišijo govorice o postavitvi spomenika „vsem žrtvam vojne“. To je nova komunistična zvijača: s takim spomenikom bi svetu radi prodali svojo demokracijo, hkrati pa bi se lahko odpovedali vsaki obveznosti pri postavljanju spominskih objektov v Rogu, Teharjah in drugod, za kar so doslej imeli vsaj celo goro obljub.

V zvezi s tem ne pozabimo, da domobranci in druge žrtve rdečega terorja niso bile žrtve vojne, **ampak žrtve revolucije**, katero je v Sloveniji tako krvavo izvajala KP.

Tudi je primerno, če si pokličemo v spomin obljube, ki jih je na prvi proslavi v Rogu leta 1990 izrekel predsednik Milan Kučan (bil je 20 let sekretar KPS). Svečano je bral besede iz sv. pisma, obljubljal popravo krivic na državni ravni in narodu dajal besedo, da se kaj takega ne bo nikdar več zgodilo. Iz vsega tega pompa po skoraj petih letih ni bilo nič. Isti Kučan je kmalu po tisti svečanosti zagotovil člane NOB, da brez njih sprave ni. Oni sami pa so se postavili na pozicije iz leta 1941 in še danes napadajo domobrance kot narodne izdajalce. Pri tem jim pridno pomaga tudi SSK, ki je že sprejeto Resolucijo o domobrancih, ki naj bi jih oprala

pečata narodnega izdajstva, na pomisleke F. Miklavčiča (političnega komisarja) in F. Habjana (domobranskega oficirja) zavrnil in je pod novim vodstvom zvođenela v skupek nepomembnih besed. Vse to je mogoče le pod taktirko Kučana in Drnovška, ki se s svojimi zvijačami spretno igrata z razbitim blokom slovenske politične desnice. Usoda Resolucije pa jasno govori, na kateri strani plotu stoji SSK.

Še slabše je opravil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar s svojimi besedami: „...spravili smo se z mrtvimi...“ Res so dobro dele 30.000 sorodnikom pomorjenih, ki so po 45 letih prvič slišali dobro besedo o svojih dragih. Izkoristila pa jih je partija, njeni heroji, komisarji in morilci, torej vsi, ki o izvršili to krvavo rihto. Ti so škofove besede vzeli kot neke vrste odvezo, ki jih je odvezala vsake krivde. S to izkaznico še zdaj letajo okrog kot nedolžni angelčki, nič ne vedo o kakšnih morijah, nikjer niso bili zraven, zato s spravo nimajo kaj opraviti, ker nimajo kaj priznati in jim poravnava krivic še na misel ne pride. Pri tem pa še naprej vlečejo mastne pokojnine kot nagrado za svoje zločine.

In, roko na srce, ali ni tudi slovenska Cerkev sama pri tem spregledala marsikatero dolžnost in se izognila svojemu poslanstvu!

Samo od sebe se ponuja vprašanje: „Zakaj še ni bilo storjeno nič, da bi bili ostanki škofa Rožmana prepeljani v Ljubljano, kamor spadajo?“ Škof Rožman je poznal komunizem, zato je pred njim svaril, a ga narod ni poslušal. Bil je res pastir in vodnik svojemu ljudstvu v temi zmot in laži, a današnja slovenska Cerkev mu tega še danes ne priznava, ker se boji vzorov in velikanov.

Vzporedno s tem bi morala tudi civilna oblast poskrbeti, da se kosti gen. Leona Rupnika častno pokopljejo v blagoslovljeno zemljo. To je najmanj, kar bi moral narod od oblasti tudi zahtevati, če je v njem ostalo sploh še kaj srčne kulture.

To sta bila moža, ki sta narod vodila in se zanj žrtvovala, da bi ga rešila komunističnih zablod in seženjstva. Vse drugo v tistih zmedenih časih ni pomenilo nič. Zato bi priznanje škofu Rožmanu in ge. Rupniku res bilo znamenje resnične sprave med narodom, kar bi odpravilo še mnogo drugih krivic. Samo ta dva zaslužita spomenik in javno priznanje. Na žalost o tem še ni padla beseda, kar kaže na pomanjkanje narodne zavesti in vsaj trohico civilne korajže, ko gre za dobro vseh.

So pa še mnogi drugi znaki, ki kažejo, da sprava od vsega začetka ni bila vzeta resno. Kako pa naj bo, saj je bila spočeta od komunistov, narod je bil pa takoj na kolenih od veselja nad spokorjenimi grešniki. Nekatere

sem že navedel. Še najbolj jasno pa je na to odgovoril največji slovenski krvnik Ivan Maček-Matija, ki je na vprašanje, če mu je kaj žal, ker jih je toliko pobil, odgovoril: „Žal mi je samo to, da jih nisem še več!“ Na to ni komentarja. Izgleda, da je slovenska vladna politika zelo blizu Mačkovemu gledanju: ni uradnega priznanja pobojev, ni mrliških listov, ni izenačenja pred zakonom, ni obljubljenih sredstev za spominska obeležja v Rogu in Teharjah. Če pred državni zbor slučajno pride predlog ali zahteva po popravi katere od krivic starega režima, ga ali v nedogled odložijo, največkrat pa ignorirajo s posmehom.

Najnovejši dokaz o tem, kakšna država Slovenija že po štirih letih v resnici je, je ograjen prostor za zapuščene pse na vzhodni strani teharskega taborišča. Takole pravi poročilo: „Naj vas obvestimo o novi skrunitvi okolja teharskega taborišča. Na vzhodni strani, takoj za odlagališčem komunalnih odpadkov, je bil ves čas po vojni vojaški objekt. Ministrstvo za obrambo (Jelko Kacin) pa je dovolilo, da se na tem območju uredi zavetišče zapuščenih psov. Danes se tu nahaja cca 150 psov, ki niso negovani in povzročajo strahoten smrad, ki se širi preko prostora nekdanjega taborišča oziroma bodočega Parka spomina Teharje. Preprosto ne morem razumeti, kako je moglo ministrstvo za obrambo izdati tako dovoljenje, kot da ne bi vedelo za taborišče in zločine storjene v njem. Vsi pobegi iz taborišča so bili storjeni prav v smeri tega objekta in veliko so jih postrelili prav na tem kraju ter jih verjetno kar tam tudi pokopali.“

Ob takem barbarstvu je težko misliti na spravo. Kje je slovenska kultura, ki niti mrtvim ne privošči miru! Najbolj primitivna plemena od prvih časov so svoje mrtve dostojno pokopavali. Kako je bilo z domobranci, vedo vsi, ki hočejo vedeti. In ob vsem tem slovenska vlada trdi, da je Slovenija demokratična in pravna država! Dejanja kažejo, da smo že zelo daleč od tega. Bojim se, da bo tako tudi ostalo, dokler se narod ne zave, da na laži in krvi ni bodočnosti. Morda bo morala res Evropa izreči sodbo ter Kučanu, Drnovšku in drugim povedati, da niso, kar trdijo, da so.

Mislimo na to, ko se za 50-letnico odpravljamo domov in na grobove, da ne bomo preveč razočarani. Brez dvoma bomo po naših družinah prisrčno sprejeti, uradno pa smo politični emigranti za Slovenijo odpisani. Kljub temu pa se ne obnašajmo kot berači, ki prosijo milosti, ampak pokončno in samozavestno stopimo na svete kraje Roga in Teharja. Ne objokujmo mrtvih, saj proslavljamo zmago junakov, katere jim ne bo nihče več vzel. Morda bo zastal dih ob misli, da bi bili gotovo tudi mi tu, kjer so oni. Morda se bo zasvetila solza ob misli na toliko uničenih življenj ter na sasnje in upe, ki so bili pokopani z njimi... Gotovo pa se bo spet

odprlo nezaceljeno vprašanje: kako so se mogli med našim narodom najti ljudje, ki so bili zmožni tako barbarskega klanja lastnih rojakov, katere niso niti poznali, ki jim niso storili nobene krivice, za katere so celo vedeli, da je bil njihov „greh“ edino ta, da so hoteli ohraniti vero in rešiti domačo streho! Zato so jih brez sodbe pomorili in zmetali v jame... brez imena, brez križa ali lučke, in celo spomin nanje so prepovedali. Mislili so, da so na teh krajih zgodovini zavezali oči. Bog pa je hotel, da se je režim, ki je upal, da bo obstal tisoč in več let, zrušil v prah in se zadušil v krvi svojih žrtev. Res, pri nas se to še ni zgodilo, a grobovi po naši zemlji so porok, da bo prišlo tudi do tega.

Še in še bi se dalo pisati o stvareh, ki so nam znane in o upanju, ki je bilo pred nekaj leti tako lepo, a se je spremenilo v sanje. Resnica so samo grobovi in narod, ki se premalo zaveda njihove veličine in slave.

Kdor gre na te grobove, naj prižge lučko v njihov spomin, da bodo vse skupaj zagorele v veličasten kres zmagoslavja, ki naj že vendar zbudi slovenske ljudi. Da ne bodo več mislili samo nase, ampak se zazrli v ta brezna in spoznali, kaj je komunizem. Kdor je bil zmožen tako strašnih morij, ne more prinesiti ne sreče ne blagoslova, zato ne zasluži nobenega zaupanja pa naj prihaja pod kakršnimkoli imenom. Današnji čas ne more biti več čas praznih besed in obljub, ampak čas dejanj. Vse drugo je prazno. Ko se bo narod tega zavedel, bo Slovenija res postala kraj, kamor bomo radi prihajali, četudi samo na grobove.

***Zveza DSPB - Tabor
in Konzorcij glasila Tabor***

želita vsem članom,
naročnikom in prijateljem
vesele, zdravja in
božjega blagoslova polne

**praznike
Gospodovega vstajenja.**

Okrogla miza s predsednikom parlamentarne komisije
za raziskavo povojnih pobojev, pravno dvomljivih procesov
in drugih nepravilnosti, dr. Jožetom Pučnikom, ministrom
za notranje zadeve Andrejem Šterom in
generalnim državnim tožilcem
ANTONOM DROBNIČEM

„ZLOČINOV NI POČEL SLOVENSKI NAROD, AMPAK KOMUNISTIČNA PARTIJA“

Že pet let živimo v državi, ki se preobraža v demokratično državo. V svoji ustavi, sprejeti in razglašeni decembra 1991, je v 14. členu zapisala načelo enakosti pred zakonom. Naloga demokratične države je, da skrbi za to enakost. Totalitarna-komunistična država je skrbela za vodilno vlogo komunistov in določenemu sloju ljudi zagotavljala privilegiran položaj, vse druge pa diskriminirala. To je bila krivična država, ki je krivice delala celo mrtvim, saj jim ni dala pravice do groba, imena in obraza. Sodeč po zgolj simboličnih grobovih, ki so bili postavljeni pred parlamentom, pod jamborom, ki nosi državno zastavo, in sptrejetju okrnjenih dopolnil k zakonu o matični evidenci, se to stanje nadaljuje še danes, saj na primer pobude upravnemu organu za vpis v knjigo umrlih ne morejo vložiti zainteresirana društva in parlamentarna komisija za raziskovanje povojnih pobojev.

Je državljanska vojna že končana in kaj moramo storiti, da bi resnično imeli demokratično in pravno državo? Naša država je naslednica totalitarne države, zato mora prevzeti tudi vse njene dolge. Kako naj se pravilno opredeli do revolucionarnega pravnega in „civilizacijskega“ izročila?

Drobnič: Državljska vojna kot fizični pojav je nedvomno končana, niso pa odpravljene in pretrgane njene neposredne politične in sociološke posledice. Stanje, ki je bilo vzpostavljeno med vojno, razen samega bojevanja, se nadaljuje. V širšem pomenu te besede torej državljanska vojna ni končana.

Šter: Najbližje mi je misel, da je komunistična država varovala le del narodovega telesa in da je ena pomembnejših sprememb tudi kakovostni preskok z milice v policijo. Milica je bila varuh tistega dela družbe, ki ga je varoval tudi totalitarni sistem, policija pa je strokovna služba, ki varuje vse državljane. Težko si predstavljam, da bo sploh kdaj nastopilo stanje, ko v ljudeh ne bo več zagrenjenosti in travmatičnih izkušenj. Narediti pa moramo največ, kar lahko. Demokracija ni stanje, kamor pridemo, dvignemo roke in uživamo. Je izziv, v katerem lahko vsakič uporabiš bližnjico in zatavaš na stransko pot, lahko pa svoje delo opravljaš odgovorno. Če ga opravljaš odgovorno, so možne tudi napake.

Pučnik: Soglašam s tezo, da državljske vojne nimamo več, vseeno pa moramo ugotoviti, da zmagovalci v tej državljski vojni še vedno nočejo priznati, da je to bila državljska vojna. Manipulira se z zgodovino, prikrivajo se stvari, ki so bile vzrok in izvor vrste zločinov in kršitev človekovih pravic med drugo svetovno vojno in po njej. Glede odgovornosti države se mi zdi temeljno, da so sile, ki so bolj ali manj neposredni nasledniki zmagovalcev iz druge svetovne vojne oziroma komunističnega režima po letu 1990 z veliko ognjevitostjo vsiljevale tezo o kontinuiteti slovenske državnosti. Gre za zanimiv primer zlaganosti. Če sprejmemo to tezo, iz katerega izhaja tudi naša ustava, je treba kontinuiteto vzeti resno. To pa pomeni odgovornost sedanje države kot naslednice hibridnih oblik pretekle države. Iz tega ne more potegniti le krivic, temveč tudi dolžnosti. Današnja država je v vseh podrobnostih odgovorna za to, da se popravi, kar je iz prejšnjega obdobja mogoče popraviti. Pa ne smo z odškodninami. Popravljanje krivic ima več elementov: od ugotovitve obsega krivic, opredelitve zločinov v pravno-moralnem pogledu in ugotovitve storilcev ali političnih sil, ki so zločine spodbujale, do gmothe in socialne poprave krivic. Od prejšnje države smo podedovali vrsto dolžnosti, ki bi jih morali izpolniti, na žalost pa se je prav na tem področju zelo malo premaknilo.

Drobnič: Namenoma bom poenostavil: ko oče umre, sin za njim podeduje vse pravice in dolžnosti. Vendar podeduje samo premoženjske in sorodne pravice, ne pa tudi moralnih zadolžitev. Slovenska država je kot naslednica dolžna popraviti vse krivice, na primer s sodbami in odškodninami. Vendar pa moralnih obveznosti ne prevzema, kot sin ni kriv za umor, ki ga je izvršil njegov oče. Slovenski narod ni kriv za medvojne in povojne poboje. Nevaren je poskus, da bi parlament sprejel neko izjavo o obžalovanju celega slovenskega naroda. Ravno s tem bi se namreč vzpostavila „kontinuiteta“ na moralnem področju, z namenom, da se prikrije pravega krivca. Kar naenkrat naj bi bila za vse odgovoren

slovenski narod, slovenska država pa naj bi obžalovala, s čimer bi se prikrilo dejstvo, da teh zločinov ni počel slovenski narod niti slovenska država, ampak komunistična partija. Res je, da so bili povsod Slovenci, ampak organizirano je zadeve vodila komunistična partija. Takšna izjava parlamenta bi bila čista manipulacija in prikrievanje. Slovenska država je zločince za njihova dejanja dolžna obsoditi, ne pa se namesto njih opravičevati in jim dati potuho.

Pučnik: Potvarjanje zgodovine je v tem, da se dejanski akterji ne poimenujejo s pravim imenom. Z dopolnilom k zakonu o popravi krivic sem hotel že v naslovu navesti krivce, ker pa to ni bilo sprejeto, izgleda tako, kot da so zločine zakrivali stari Slovani ali Celjski grofje ali pa so jih delali Italijani in Rusi. Izogibanje imenovanju zgodovinskih akterjev pomeni namenoma držati dogodke v nejasnoti. Potvarjanje zgodovine ima čisto določene politične namene: da se na simbolični ravni vrši obramba nekih realnih gmotnih in političnih koristi.

Kakšne vrste krivic je pri raziskovanju komunističnega totalitarnega sistema odkrila parlamentarna komisija in ali je njeno delo lahko zares smiselno in učinkovito, če ne preiskuje tudi medvojnega obdobja?

Pučnik: Komisija se je s sklepom državnega zbora prisiljena ukvarjati samo s povojnimi dogodki. Povojni dogodki pa so seveda po mnogih kanalih povezani z dogodki med vojno in morda še dlje v zgodovino. Poleg pobojev, kjer ne smemo razumeti samo pobojev domobrancev, ampak tudi civilistov, svojcev domobrancev, je treba, še posebej na Štajerskem, upoštevati civiliste, ki niso bili v nobeni povezavi s kakršno koli vojaško formacijo: tak primer so poboji v Slovenski Bistrici, Strnišču (sedanjem Kidričevem) ali Slovenj Gradcu. Tretja kategorija pobojev je nemška manjšina. Takratna slovenska država je izrabila narodno povezavo med okupatorjem in nemško manjšino in tako po vojni izvedla genocid. Mnogi so bili pobiti, ne da bi se spraševali o njihovi krivdi. Tisti, ki so ostali živi, pa so morali državo prostovoljno ali pod prisilo zapustiti. Veliko ljudi je bilo torej pobitih tudi tam, kjer domobranskega gibanja ni bilo, in prav v tem se kaže revolucionarni značaj povojne komunistične oblasti. Drugo poglavje so sodni procesi, še posebej tako imenovani administrativni ukrepi. Mnoge so brez razloga aretirali in jih za nekaj mesecev ali let poslali na prisilno delo. Komisiji do zdaj ni uspelo dobiti seznama administrativno obsojenih, po naših presojah pa je bilo takšnih primerov vsaj 15.000. Tretje poglavje nepravilnosti, s katerimi se komisija še ni ukvarjala, so gestapovske metode pri postopkih nacionalizacije ali preseljevanje z obmejnega pasu na Kočevsko, pa tudi pošiljanje na

prisilno delo kot vzgojni ukrep. Ljudje so bili po vaseh mobilizirani še v letu 1949. Nihče jim ni pojasnil vzroka, ljudje pa so med seboj govorili, da je že moral narediti nekaj slabega, če so ga odpeljali. Naslednja oblika nepravilnosti sta oviranje opravljanja verskih dolžnosti in načrtno razbijanje Cerkve ter poseg v celoten šolski sistem, čemur so Nemci v Hitlerjevem času rekli „gleichschaltung“. Vse se je podredilo osnovni politični direktivi. Izrazito barbarski je bil tudi odnos do arhivov, ki so sestavina narodove zgodovine. Po pogovorih s kolegi je bilo uničevanje arhivov na Slovenskem veliko hujše kot na Hrvaškem.

Zakon o parlamentarni preiskavi omogoča, da pri nekdanjih predstavnikih totalitarnega režima te arhive zaseže...

Pučnik: To je pravno in tudi sicer težko izvedljivo. Dejstvo je, da arhivi pomembnih funkcionarjev prejšnjega sistema ostajajo neznano kje. Ne vemo na primer, kaj se je zgodilo z arhivom Ivana Mačka. Upam, da ni uničen.

Drobnič: Komisija ima tako kot preiskovalni sodnik v kazenski preiskavi sicer pravico te listine zahtevati. Toda sodnik lahko nekaj zahteva, le če teče kazenski postopek, in samo tiste listine, ki se jih zahteva. Če vemo samo to, da nekdo najbrž listine ima, ne vemo pa, kakšne, se tega sredstva ne da uporabiti.

Šter: Pri vrstah nepravilnostih je treba poudariti, da je šlo za oblikovanje volilnega telesa. Torej, ali odstraniti nezaželene ali pa jih zastrašiti. S tem so dosegli, da se o dogajanjih sploh ni več govorilo; stavek „o tem se ne govori“ je navzoč še danes. So ljudje, ki na določeno vprašanje ne odgovorijo in jih tudi na naslednji pogovor ni več. K oblikam krivic bi dodal še odvzeme državljanstva. Velik del slovenskega narodnega telesa je bil izločen brez kakršnega koli administrativnega posega. Kdor ni živel v Sloveniji, preprosto ni bil vpisan v državljansko evidenco. Tem 1.200 ljudem je bilo državljanstvo odvzeto brez pojasnila, brez vročitve odločb. Zaradi strokovnih napak v postopku jim je bilo državljanstvo po enakem postopku vrnjeno. Vseeno pa je bilo tega malo, zato se zaupanje vrača počasi. Zaradi dolgega obdobja je tudi število ljudi, ki bi jim takšna poprava krivic kaj pomenila, čedalje manj. Zato trdim, da zakon o matičnih knjigah, ki ga je državni zbor pred kratkim sprejel, pomeni napredek. Lahko spodbudi h govorjenju o preteklosti, česar si mnogi prav zaradi katastrofalnih izkušenj s to državo do zdaj niso upali.

Pučnik: K vplivanju sistema na šolstvo bi dodal še kršitve temeljnih človekovih pravic na področju občil. Podredili so si celotno posredovanje

informacij. Podobno je z razmerjem do svojcev pobitih. Imamo kar nekaj primerov, ko so otroke pobitih staršev pod drugim imenom stlačili v vzgojne zavode. Tak je primer dveh bratov in sester iz Celja, ki so se spet srečali šele po 17 letih. Najmlajši brat je imel drugo ime. Na revolucionarno razmerje kaže to, da so bili zaznamovani že v svojem otroštvu. Česa neki bi lahko bili krivi ti otroci? Očitno je, da ni šlo za ugotavljanje krivde ali kaznovanja morebitnih prestopkov, ampak za obračun s potencialnim sovražnikom sistema. Pa še replika gospodu Šteru: soglašam, da je zakon o matični evidenci korak naprej in da bi bilo slabše, če ga ne bi bilo. Vendar zakonu očitam, da se je država izmuznila odgovornosti, da bi sama poiskala podatke o pobitih, ker so jih pobile prav njene ustanove. Če govorimo o neki pravni kontinuiteti obeh državnih sistemov, je to dolžnost države. Zakon je sedanjó državno administracijo opral dolžnosti, breme ugotavljanja podatkov pa prevabil na pleča svojcev.

In državnega tožilca...

Pučnik: Seveda, državnega tožilca štejemó k državi, vendar sem moramo zavedati, kako tabuizirana je bila tema. Mnogi so zamolčali, da so jim svojce pobili, ker si niso hoteli pokvariti življenjske poti.

Šter: Kljub temu je treba dodati, da to ni zakon o popravi krivic. Namenjen je tistim, ki jih država ne sme še enkrat vprašati, ali je vaš oče res umrl, ker so to že povedali. Namenjen je formalno neobremenjenemu postopku, kjer svojec ni pripravljen povedati nič več, ker je že vse povedal. Gre za razliko med tistimi, ki so že vpisani in so dobili mrliške liste, in tistimi, ki tega še nimajo. Zakon ima le blažilne posledice za tisto, ker so svojci pobitih pretrpeli, da so sploh dokazali obstoj žrtev.

Toda, država se je vendarle izognila nalogi, da bi sama izdala mrliške liste...

Šter: Ljudem ni nič jasno. Nekaj je vpis v mrliško knjigo, drugo pa izdaja mrliškega lista, ki ga mora nekdo zahtevati. Ta list dokazuje, da je nekdo dedič, za to pa mora obstajati vloga. Država jih ne more izdajati kar tako. Če je bila pobita cela družina, nihče ne bo zahteval mrliških listov, to pa še ne pomeni, da se držva lahko izogne dokumentiranju umrlih. Mogoče je očitati, da je to stališče suhoparno, vendar ta zakon ni celota. Temu mora slediti na primer obelisk ali stena neke cerkve, kjer bodo napisana imena vseh žrtev. Do tega so prišli tako Španci, Italijani kot Čehi, mi pa še ne.

Pučnik: Soglašam z vami. Ministrstvo za notranje zadeve je v prvotni predlog zakona vključilo tudi zainteresirana društva, na žalost pa je

večina v državnem zboru to izločila. Glede obeliska pa samo to: pred kratkim je imela Zveza borcev skupščino v Ljubljani. Tam je bilo rečeno, da je kontraproduktivno, če bi v pisnih bralcev takemu obelisku ugovarjali, saj se s tem v zavest dviga stvar, do katere tako ali tako ne bo prišlo. To je del zapisnika. Vemo, da je obelisk javno predlagal predsednik države Milan Kučan, hkrati s tem pa se je že začela dvotirna akcija Združenja borcev.

Šter: Pomembno je, da se grobišča strokovno raziščejo, čeprav se zavedam, kako je to travmatično. Malo verjetno je, da bomo za to pohvaljeni, ker se tisti, ki to cenijo, ponavadi ne oglašajo.

Pučnik: V celoti podpiram strokovno in sistemsko odpiranje grobov, seveda z določenim spoštovanjem. To je velik projekt, vendar se mu ne moremo izogniti.

Kaj narediti z izkopanimi posmrtnimi ostanki?

Drobnič: To je posebno vprašanje, ki spada na področje civilne družbe, Cerkve in svojcev. Možno je zgraditi neko okostnico. Nas bolj zanima, da bi se morišča odkrila in raziskalo to, kar se še da. Verjetno žrtev ne bo mogoče identificirati po imenu in priimku, ampak po skupinah, torej ali je šlo za moške ali ženske, za ranjence in podobno. Pa tudi popolnoma identifikacija ni čisto izključena, ker znajo kriminalisti kot arheologi iz malenkosti sestaviti celo zgodbo.

Kako ste pravno ovrednotili storjene krivice, še posebej med in povojne poboje? Za kakšna kazniva dejanja je, gledano z vidika notranje kazenske zakonodaje in mednarodnih konvencij o preprečevanju in kaznovanju genocida ter nezastaranja vojnih zločinov, šlo?

Drobnič: Poznam nekaj kaznivih dejanj, ki ne zastarajo. To so kazniva dejanja zoper človeštvo in mednarodno pravo, in sicer genocid, kazniva dejanja zoper vojne ujetnike, civilno prebivalstvo in ranjence. Sledi vrsta drugih vojnih kaznivih dejanj, ki pa normalno zastarajo, na primer surovo ravnanje s sovražnikom. Ta kazniva dejanja se lahko izvršijo samo med vojno oziroma oboroženim spopadom, nekatera pa lahko tudi v mirnem času. Danes ne govorimo prav pogosto o vojni, ampak rajši uporabljamo besedici oboroženi spopad, ker smo na viteštvo pozabili, brez vojnih napovedi se pobijamo kar tako počez, da lahko čez petdeset let rečemo, da tega pobijanja sploh ni bilo. Med vojno se lahko stori kaznivo dejanje zoper ranjence ali civilno prebivalstvo, na primer pobijanje, deportacije, mučenje, prekomerne likvidacije... kaznivo dejanje zoper

vojne ujetnike pa se lahko stori tudi po vojni. Značilno je namreč, da se represije proti njim največkrat izvajajo prav po vojni, ko se ena stran vda drugi. genocid je kaznivo dejanje, ki ni neposredno uperjeno zoper posameznika, ampak zoper rasne, plemenske in verske skupine. Po najnovejšem slovenskem kazenskem zakonu pa je med te vključena tudi politična skupina. Tu ni rokov zastaranja ne v našem zakonu niti v mednarodnih konvencijah. Pri teh opredelitvah se postavlja vprašanje, do kdaj je vojna pri nas trajala, torej ali je trajala do 9. ali do 15. maja ali pa še dlje. Mitja Ribičič je sam rekel, da so bando po gozdovih preganjali še leta po vojni. Šele ko vemo, kdaj je bilo konec oboroženih spopadov, lahko odgovorimo na vprašanje, kdaj je pobijanja civilnega prebivalstva in ranjencev dejanje, ki ne zastara oziroma od kdaj naprej je to le še navadno pobijanje brez statusa vojnega zločina. To področje še ni do konca razčiščeno.

Drugo zelo vroče vprašanje pa je, ali tedoločbe mednarodne konvencije veljajo za državljanske vojne. Splošen dogovor je, da veljajo, čeprav ne čisto vse enako. Mednarodno pravo teži k temu, da se državljanske vojne čim bolj izenačijo z mednarodnimi vojnami. Pri slovenskih povojnih pobojih, kjer še ni jasno, ali niso morda bili med vojni, pa je vprašljivo tudi, ali so to sploh bili vojni ujetniki. Glavni pravni strokovnjaki prejšnjega režima so to zanikali, češ da so ta status izgubili v trenutku, ko so bili vrnjeni v Slovenijo. Ko so domobrance s Koroške vrnil v Jugoslavijo, naj bi po njihovih trditvah postali navadni zaporniki, in če je že šlo za zločin, je bil ta lahko le navaden, ki je do danes zastaral. Takšna določba je res v mednarodnih konvencijah, vendar pa so razlagalci spregledali, da za prenehanje statusa vojnega ujetnika ne zadošča zgolj fizična vrnitev vojnega ujetnika v državo, ampak mora biti, kot to določa konvencija, prej osvobojen in vrnjen prostovoljno. Domobrance na Koroškem bi morali najprej spustiti na svobodo in jim ponuditi v podpis listino o prostovoljni vrnitvi. Kot pa vemo, nam tega niso ponudili, ampak so nas s prevaro, češ da gremo v Palmanovo, odpeljali v Slovenijo.

Trdim celo, da smo vojni ujetniki postali šele v trenutku, ko so nas izročili partizanom. Za domobranstvo je namreč značilno, da nas Angleži vsaj na zunaj niso šteli za vojne ujetnike, ampak so nas vzeli pod varstvo z zahtevo, da odložimo orožje. Ker zaveznikov, tudi Sovjetov, da ne bo pomote, nismo nikoli napadali, tudi nismo bili v dejanskem vojnem stanju z angleško in ameriško vojsko. Ker je šlo za državljansko vojno, je bil vojni nasprotnik samo druga stran v državi, torej šele, ko so tej drugi strani prišli v roke, je status vojnega ujetnika šele nastal.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Preživeli slovenski protikomunistični borci, veterani iz tujlne, pomorjenim soborcem, junakom, mučencem v domovini, pozdrav in pokloni

Kljub pozni dostavi priobčujemo govor soborca **Jakoba Planinška** ob 50-letnici komemoracije v Kočevskem Rogu.

Pol stoletja je minilo, odkar je na tej prelepi slovenski zemlji žaloigra dosegla višek. Odprl se je Dantejev pekel in pokazal svoje žrelo. Jeziki rdečih plamenov so bruhali in v razbrzdani blaznosti majali vrhove deviških gozdov in jih oskrunjali. V nepoznana brezna so metali sinove slovenskih mater, metali upanje in poroštvo trpečemu narodu. Le-ti so pričakovali, da je po svetovni moriji napočil čas, ko bodo spet rezali brazde po slovenskih njivah in z branami razbijali kepe slovenske prsti, da bodo spet sejali in spet pospravljali žetev. Želje, upanje in hrepenenje teh fantov je bilo tako močno, tako obvladujoče, da si česa drugega niti predstavljati niso mogli. V času dolge vojne so se otresali tujca okupatorja in brata ubijalca, ki je bil v službi rdeče revolucije, brata, ki je izpolnjeval Stalinov in Titov ukaz: **Napravite Slovenijo rdečo!** Čutili so, da jih čaka zemlja, čakajo žene in dekleta.

A zgodilo se je drugače. V teh gozdovih, omadeževanih z bratomorom, počivate bataljoni domobrancev, počivajte vojaki slovenske narodne vojske. Niste bili premagani v boju, zapadni zavezniki, v katere ste ves čas tako upali, so vas prodali in izdali. Čutili ste, da ste del njihove vojske, pa ste bili ogoljufani in izročeni bratu Slovincu, ki vas je sramotil, mučil in pomoril. A vaša smrt ni bila dovolj. Vzeli so vam tudi človeško čast, vzeli pravico do javnega imena. Več kot pol stoletja sramotijo tako vas, kot tudi nas vse, ki smo preživeli in odšli v tujino. **BOŽJI MLINI ŠE MELJEJO!** On, ki je nad nami, bo pomagal odkrivati laži in prikazati neuničljivo, vedno pričujočo, še danes zatajevano **RESNICO**. Morda bodo vsaj nekateri od tistih, ki so krivi gorja, spregledali, čeprav svoje vloge ne bodo priznali. Sramota bo padla na njihove potomce, ki bodo zaradi nje zardevali in povešali glave. Resnica je samo ena in ta nas bo osvobodila!

Oče moj dragi, brata Ivan in Franci, Krčevi — svaka Boris — duhovnik in Tone, svakinja Lojzka, bratje domobranci, slovenski vojaki, vsi naši in vaši dragi, ki počivate tukaj v teh brezni in drugih desetstisoč, raztresenih po brezni in jaških Slovenije! V imenu preživelih vaških stražarjev, domobrancev, sinov slovenske vojske, v katerih vrstah sem bil, naš pozdrav in poklon večne zvestobe!

Slava vam!

DOBRODOŠLI!

Dr. Janez Žgajnar, veleposlanik Republike Slovenije v Argentini

Dr. Janez Žgajnar se je rodil leta 1935 v številni kmečki družini, doma je s Krke na Dolenjskem. Po maturi na klasični gimnaziji v Ljubljani je doštudiral agronomijo in nato nekaj let delal na grosupeljski občini kot kmetijski inšpektor. Leta 1965 je prišel na Biotehniško fakulteto na katedro za prehrano živali, se izpopolnjeval na inštitutu Max Planck v Nemčiji in leta 1969 doktoriral na univerzi v Göttingenu. Nato je delal na Biotehniški fakulteti v Ljubljani kot asistent, docent in izredni profesor. Od leta 1985 je redni profesor, do oktobra lani pa je bil dve leti tudi prorektor za študentske zadeve na Univerzi v Ljubljani.

Novi veleposlanik RS v Argentini, dr. Janez Žgajnar s soprogo Tatjano.

Ves čas, zlasti pa po letu 1986, ko je postal predsednik nadškofijskega odbora za katoliške izobražence v Ljubljani, se je zanimal za širšo problematiko naše družbe in pri tem tudi dejavno sodeloval. Udeležil se je mnogih srečanj, kongresov in posetov na temo kulture, gospodarstva, vloge izobraženca v javnem življenju itd. doma in na tujem.

Koliko poznate izseljensko problematiko? Kakšna bo Vaša temeljna naloga na področju izseljenstva in kako jo boste izvedli?

Izseljenska problematika mi je razmeroma blizu, saj imam sam sorodnike v Argentini. Mislim, da poznam stališče vodstva politične

emigracije. Zavedam se, da bom v Argentini predstavljal predvsem slovensko državo. Seveda pa bi želel, da bi v okviru svojih pristojnosti in možnosti kaj prispeval k ureditvi odprtih vprašanj, ki so po slovenski osamosvojitvi in prihodu parlamentarne demokracije še ostala med političnimi izseljenci in matično domovino. Iskreno želim, da bi se že zdaj zelo dobro komuniciranje med njimi in Slovenijo še povečalo zanimanje za izseljence in da bi tudi oni priznali uspehe, ki jih je naša država dosegla v zadnjih desetletjih. Med matično Slovenijo in rojaki v Argentini je še veliko možnosti za sodelovanje. Pričakujem, da bo Slovenija svojim ljudem po svetu v okviru svojih možnosti pokazala svojo naklonjenost in podporo. S tem mislim predvsem na štipendije, šolanje mlajših pripadnikov te izseljenske skupnosti v Sloveniji, sodelovanje na področju šolstva, znanosti, kulture in gospodarstva.

Posebno poglavje predstavlja sodelovanje s slovenskimi rojaki, ki so dobro organizirani in jih je po nekaterih podatkih okrog 30.000. Tam slovijo kot delovni, kulturni, uspešni in lojalni državljani, ki so veliko pripomogli k vzponu Argentine. Uspešni so tudi na gospodarskem področju, zato bodo lahko pomemben dejavnik pri navezovanju gospodarskih vezi.

Vemo tudi, da so prav slovenski izseljenci najbolj zaslužni za to, da je Argentina kot prva v Južni Ameriki priznala slovensko neodvisnost in državnost. To pomeni, da imajo velik vpliv v argentinski politiki, umetnosti, znanosti itd., zato bo sodelovanje z njimi velikega pomena tudi v tem pogledu.

(iz intervjuja Zvoneta Žigona - „Slovenec“, 17. 2. 1996)

Papež Janez Pavel II.:

„Za utrditev miru je potrebna pedagogija odpuščanja. Temu pa mora biti podlaga solidarnost in pravica.“

Ob obisku v San Salvador (Srednja Amerika) je papež odločno obsodil komunizem in divji kapitalizem.

Grobarji slovenskega naroda

„SLOVENSKI DOM“, 18. maja 1944

Ko je propadla kraljeva Jugoslavija, so mnogi kar tekmovali v navajanju vzrokov, zaradi katerih, da je morala iti po zlu; drugi so hoteli s komaj pritanejo mirnostjo in molkom vzbujati vtis, češ da so že davno vedeli, da bo do tega prišlo; navadni Slovenci so gledali, ker niso ničesar razumeli; le nekateri, prav redki, so se škodoželjno nasmihali in si meli roke, češ sedaj pojde žito v klasje.

Ti poslednji so bili najhujši grobarji bivše države in slovenskega naroda. Rovarji so povsod in na vseh področjih. Nas zanimajo zlasti tisti rdeči izvrženci, ki so rovarili po Slovenskem. Prvič so bili ti najbolj delavni; drugič pa so pahnili Slovence v tako nesrečo, kakršne zlepa še ni doživel kak narod, zaradi česar prav tem ljudem — voditeljem Komunistične partije Slovenije — lahko rečemo, da so grobarji slovenskega naroda.

Danes so nam politični dogodki v bivši Jugoslaviji časovno že toliko odmaknjeni, da lahko poiščemo rdečo nit, ki se vije skozi tedanje dogodke v naše današnje razmere. Medsebojna vzročna odvisnost je danes lahko vsakomur vidna.

Današnje razmere so polsedica dvajsetletnega načrtnega razdiranja podtalnih grobarjev. Leto 1941 je bilo samo ugoden trenutek za izpolnitev že prejpripravljenega načrta. Slovenski komunisti so ta trenutek izkoristili do kraja.

Če človek razglablja o zgodovini komunističnega rovarjenja v bivši državi pred letom 1941, ga spravita iz ravnotežja dve dejstvi: ravnanje nekaterih bivših oblasti z grobarji lastnega naroda in pa moralna podoba teh prenapetežev.

Kdor je imel priliko videti, kako malomarno, omalovažujoče in prizanesljivo so nekatere obalsti ravnale proti protidržavnim elementom, proti komunistom, se je moral zgroziti. Živo nam je še v spominu, kako se je šepetalo, kadar so prijeli kakega komunista, češ da bo dobil bogve koliko let ječe. Zgodilo se je narobe. Včasih so koga obsodili na nekaj mesecev, največkrat pa je bil še oproščen, češ da je ta komunistična propaganda in rovarjenje sama otročarija. Mnogokrat se je še kak minister zavzel za „nedolžnega“ preganjanca in ga pozneje sprejel še v državno

službo. To niso bili redki primeri, in sicer v vsaki vladi.

Nekateri tedanji oblastniki niti slišati niso marali, da bi kdo opozarjal na komunistično nevarnost in na del rdečih grobarjev. Pisanje o komunizmu jim je bilo prav tako neljubo kakor pisanje o tem, da je pod njihovo vlado kje pri nas revščina in stiska. Ti nekateri vodilni duhovi v bivši državi so bili preveč „demokratični“, da bi videli masonsko in komunistično nevarnost. Redki so bili, ki so na to nevarnost opozarjali.

Vemo tudi, kolikokrat je ljubljanska policija zadnja leta pred vojno prišla Borisa Kidriča, pa se ji ni nikoli posrečilo, da bi ga spravila do sodišča. Prišel je stari Kidrič, se prevejeno poklonil tu, dal uslužnostno izjavo tam, stopil, če ni bilo drugače, celo do bližnje cerkve, da je dokazal, da ni tisto, kar so mu nekateri očitali — pa je dosegel vse. Z izkoriščanjem kratkovidnosti, politične neumnosti ter slavoželjnosti nekaterih oblastnikov v bivši državi je stalno reševala iz rok pravice bodočega največjega krvnika, kar jih slovenska zgodovina pozna.

Kako se je tiste čase slepo ravnalo, dokazuje tudi afera, ki jo je februarja 1940 sprožil „Slovenski dom“, ko je nastopil proti dejstvu, da sta književno nagrado slovenske prestolnice Ljubljane v tedanjih časih, ko je bila izdajalska vloga komunizma pri nas že docela jasna, dobila dva izrazita levičarja: Lovrenc Kuhar, stari agent Kominterne in mednarodni plačanec ter Ivo Gruden, vodilni pesnik komunistične „Sodobnosti“.

„Slovenski dom“ je svoj ugovor proti takemu ravnanju utemeljil s tehtnimi in nepristranskimi kulturnimi razlogi. Toda s to, menda edino odkrito besedo proti kulturnemu boljševizmu, ki ga je pod krinko „svobodne umetnosti“ pri nas uganjal Josip Vidmar, je vzbudil ne le pri nasprotnikih, temveč celo pri delu lastnega tabora tak vihar, ko da je z obsodbo nad podpiranjem komunistične literature z uradnih mest načel temelje vsega svetega in dobrega. Da ni bilo pokojnega dr. Antona Korošca, edinega slovenskega politika, ki je nevarnost komunizma za Slovence točno videl, bi se bila zadeva navsezadnje iztekla morda celo tako, da bi bil moral list dajati še zadoščenje Vidmarju, Kuharju ali pa vsaj tistim, ki so se zaradi obsodbe nad tako razdelitvijo nagrad čutili politično prizadete.

Ta dva primera pričata, kakšno razpoložje je glede komunizma in glede njegove nevarnosti vladalo pred vojsko pri nas tam, kjer bi je bilo najmanj smelo.

A motili bi se, če bi mislili, da je tako imenovana „visoka“ javnost spregledala vsaj zdaj ob toliki krvi, tolikem gorju in grozotnih posledicah

dela, ki so pa grobarji slovenskega naroda pripravljali že leta in leta pred vojsko.

● Kaj še! Zdi se, da je nekaterim ljudem — in sicer tistim, ki bi po svojem poklicu morali biti luč in svetilnik — usojeno, da so vekomaj slepi, vekomaj neobčutljivi za boleost in trpljenje naroda, ki jih redi, jim daje priznanje in slavo; da vedno poznajo samo čast in ugled svoje kaste in stanu — ne zaradi časti same, marveč zaradi koristi, ki jim jih nedotaknjeni ugled kaste ali stanu prinaša; da zaradi tega zagovarjajo in opravičujejo tudi najbolj ničvrednega izmed sebe in skušajo preprečiti sleherni, bodisi še tako upravičeni napad nanj; da skušajo onemogočiti in oslabiti vsako ugotovitev, ki jo narekujejo koristi celote in skrb za bodočnost lastnega nasoda. Zdi se, da je res tako, zakaj drugačesi ni moči razlagati posredovanj, do katerih prihaja, kadar koli je kje v slovenskih listih napisano kaj, iz česar se da skelapti, da je Boris Kidrič, sin starega Kidriča, poglavitnega boljševizatorja slovenskega vseučilišča in slovenske razumniške mladine. Marsikdo bi se za glavo prijel, če bi napisali, kdo vse prihaja ob vsakem takem primeru posredovat in zahtevati, da stari Kidrič še daleč ni komunist in kakšne zasluge za slovenski narod ima...

Jasno je, da mi, ki temeljito poznamo zasluge Kidriča in Kidričev za vse, kar slovenski narod te čase trpi, ne moremo takim prizadevanjem „visoke javnosti“ ustreči in da sem pa tja pokažemo tudi, kako sodimo o tej javnosti mi sami. Vse to pa delamo zaradi tega, ker vemo, koliko je prav kratkovidnost, sebičnost, slavoželjnost in lahkomišelnost tako imenovanih „odločujočih krogov“ in „visoke javnosti“ zadnja leta pred vojno pripomoglo, da si je komunizem pri Slovencih nemoteno pripravil na vseh področjih postojanke za revolucijo, ki jo izvaja zdaj.

Ti razlogi so krivi, da so mogli vodstvo naše javnosti prevzeti ljudje takega političnega in moralnega kova kakršni danes vodijo Komunistično partijo in Osvobodilno fronto: mednarodni pustolovci, poklicni zločinci, idejni avanturisti politični špekulanti in roparji.

Sram mora zaliti obraz človeku, če ve za zakotne potuhnjene in nepomembne tipe, ki so pripravili tako hudo usodo slovenskemu narodu.

Iz množice teh grobarjev naj prikažemo z imenom in podobo slavne krivce naše narodne nesreče, ker je nujno, da jih slovensko ljudstvo pozna.

Treba jih je torej razkrinkati po duhu in telesu!

Prinašamo podatke ljudi, ki so bili kvas slovenskega komunizma od

leta 1930 dalje; ki so bili vsi člani centralnega pokrajinskega komiteja Komunistične partije Slovenije, torej njeni voditelji. To so:

1. **Apih Milan**, sin Florijana in Frančiške, roj. Lorberger, roj. 4. novembra 1906 v Celju, tja pristojen, ločen zasebni uradnik. Stanoval je na Kongresnem trgu 9. Po poklicu je bil učitelj. Že v Mariboru se je bavil s komunizmom. Po polomu 1941 je pribežal v Ljubljano, dokler ni pobegnil v hribe, kjer je še sedaj.

2. **Bagar Miroslav**, akademik, sin Ivana in Helene, roj. Roba; roj. 25. januarja 1919 v Gornjih Petrovičih (Murska Sobota), kamor je tudi pristojen, stanoval je v Ljubljani do 8. aprila 1941. Danes je v hribih. Majhne postave.

3. **Bajuk Stanislav**, diplomiran pravnik, sin Antona in Katarine, roj. Pavlovčič, roj. 19. marca 1917 v Drašičih, pristojen v Črnomelj, stanoval do 4. aprila 1941 na Karlovški cesti št. 11-I. Imenovani trije so bili komunistični organizatorji na univerzi. Danes so vsi v hribih.

4. **Bravničar Dušan**, akademik, sin Henrika in Marije, roj. Goetz, roj. 18. aprila 1919 v Hrastniku, pristojen v Kočevje, stanoval v Ljubljani, Medvedova ulica 22. Danes je v hribih.

5. **Dolinšek Anton**, kovinar, sin Franca in Ivane, roj. Habič, roj. 14. januarja 1910 v Ljubljani in sem pristojen. Samski, stanoval je na Poljski poti št. 138. Že večkrat obsojen zaradi komunizma. Velik in močan in ima hud pogled. Organiziral je delavce. Danes je v hribih.

6. **Draksler Marija**, hči Angeze, roj. 25. junija 1903 v Ljubljani, pristojna v Mavčiče (Kranj), stanovala v Aljaževi št. 11, že obsojena zaradi komunizma. Je najstarejša članica KPS še od takrat, ko je bila v Jugoslaviji komunistična stranka dovoljena. Drzna organizatorka delavk. Danes je v hribih.

7. **Hönn Rudolf**, delavec, sin Roberta in Marije roj. Urek, roj. 30. aprila 1915 v Ljubljani, kamor je tudi pristojen. Stanoval v Adleščevo 33. Bil je obsojen zaradi komunizma. On je imel nalogo pridobivati maldino v društvu „Gozdnikov“, katerega član je bil že od maldosti. Danes je v hribih.

8., 9., 10. **Bratje Kovačič**, sinovi pokoj. Lucija in Ema roj. Rozzoni. 1. **Fedor**, roj. 18. oktobra 1907 pri Sv. Luciji, pristojen v Radovljico, stanoval v Ljubljani, Privoz št. 6. Bil je zasebni uradnik, zaradi komunizma že večkrat obsojen. Njegova žena Darinka roj. Švent, hči Ferdinanda in Marije roj. Bavdek, roj. 17. maja 1921 v Ljubljani, huda in nevarna komunistka.

Bila je tudi že obsojena zaradi komunizma. 2. † **Oskar Kovačič**, roj. oktobra 1908, poštni uradnik. Zelo krvoločen in zelo strupen komunist je 3. **Leon**, roj. 28. marca 1910, zasebni uradnik. Vsi trije so poprej stanovali Cesta za Gradom št. 11, in so mnogo delali v „tehniki“ in pri razpečevanju komunistične literature. Fedor in Leon Kovačič sta zdaj v hribih.

12. **Koriš Miroslav**, odpuščen profesor kemije, sin Blaža in Uršule, roj. Žitko, roj. 15. marca 1905 v Ljubljani, neporočen, stanoval v Aljaževi št. 16. Bil je profesor na gimnaziji v Veliki Kikindi. Ker pa ni skrival komunističnega prepričanja, je bil odpuščen iz državne službe. Pozneje je bil v službi pri Medicu v Domžalah. Izredno previden, skrajno premeten in zelo nevaren. Sprejemal je komunistične kurirje iz drugih pokrajin. Imel je zveze z vrhovi doma in v tujini. Veliko je predaval po trojkah. Zadnje čase pred vojno se je udejeval tudi s peresom. Pisal je pod izmišljenimi imeni ter prevedel za založbo „Modro ptico“ roman „V vrtincu“. Danes je v hribih.

13. **Kraigher Boris**, nedovršen tehnik, sin dr. Alojza in Viktorije roj. Jurančič, roj. 14. februarja 1914 pri Sveti Trojici. Stanoval je v Trnovskem pristanu števil. 14, poročen z Bučič Miro. Je majhne postave, zelo agilen organizator. Bil je že obsojen zaradi komunizma. Zdaj politični komisar zbornega poveljstva rdečih tolp.

14. **Kraigher Sergij**, nedovršen medicinec, sin biv. notarja v Šoštanju Antona in Marije roj. Jakše, roj. 30. aprila 1914 v Postojni, pristojen v Šoštanj, poročen s Šentjuro Lidijo, učiteljico meščanske šole, članico „kočevskega parlamenta“ in staro, že obsojeno komunistko. V Ljubljani je stanoval v Žitnikovi ulici št. 16. Je majhne postave, hud organizator. Bil je obsojen zaradi komunizma. Danes je v hribih.

15. **Kreft Ivan**, poročen dijak, sin Ivana in Marije roj. Lilek, roj. 30. decembra 1906 v Radgoni, pristojen k Sv. Juriju (Ljutomer). Bivališče neznano, ker je vedno stanoval po deželi in organiziral „Zvezo kmečkih dantov in deklet“. Podedoval je po očetu večje premoženje, ki ga je vsega zapravil. Sam je govoril, da je bil v španski vojni prostovoljec. Na zunaj je izredno prikupnega vedenja, silno prijazen, toda morda najbolj nevaren komunistični organizator. Imel je sijajne zveze z Beogradom. Poročen je bil s hčerko bivšega vinskega trgovca, pozneje pa knjigovodje v ptujski elektrarni, magistro **Baeblerjevo**, ki je bila v službi v Novem mestu. Pozneje je bil za inkasanta za OF pri ljubljanskih bogataših, ki si drugemu niso upali izročiti prispevkov kot njemu. Danes sta oba v hribih.

16. **Krivic Vladimir**, diplomiran jurist, sin Edmunda in Frančiške roj.

Mežan, roj. 26. aprila 1914 v Idrijski Loki, pristojen v Ptuj, stanoval v Ljubljani na Tyrševi št. 125. Velike postave, zelo agilen, strupen in nevaren komunist, drži stike z višjimi funkcionarji. Zdaj je v hribih. Bil je z Ivanom Stanovnikom mlajšim dne 14. in 20. februarja v Črnomlju zapisnikar pri „parlamentu“ hkrati je član rdečega „zakonodajnega“ odbora.

17. **Košir Josip**, bivši uslužbenec pri začasni upravi za razlaščene gozdove. Imel je kontrolo po gostilnah. Danes je v hribih.

18. **Leskošek Franc**, strugar, sin Franca in Terezije roj. Busar, roj. 2. decembra 1897 v Celju, kjer je najprej bival, pozneje pa v Ljubljani, Ciglarjeva 41. Bil je tajnik Saveza metalnih rednika Jugoslavije in kot tak je imel velik vpliv na delavce. Vedno je organiziral štrajke, čeprav je oblastem lagal, da vpliva na delavce pomirjevalno. Leta 1937 so ga socialisti izrinili iz „Saveza“, zato je dal Leskošek leta 1941 ustreliti Pavla Vrankarja, češ da ga je ta izpodrinil s tega vplivnega mesta. Leskošek je visoke postave, nadarjen samoizobraženec. Dober govornik, na zunaj hinavski. V Jugoslaviji je izdajal zakrinkano glasilo KPS „Ljudsko pravico“ in druge tiskovine. Ima hišico v Ciglarjevi ulici. Bil je eden vodilnih organizatorjev OF. Leta 1941 je bil že zaprt v šentpeterski kasarni v pritličju, pa so mu od zunaj s pomočjo badoljevske policije prežagali križe, da je pobegnil.

Kondor

Zakaj?

Zakaj je Bog dopustil naš poraz?

Tu moremo odgovoriti z drugim vprašanjem: Zakaj je Bog dopustil Kristusov poraz?

Skrivnost božjega dopuščanja.

Vendar, kot je bil Kristusov poraz potreben za zmago vstajenja, tako je bil tudi naš politični poraz in mučeništvo tisočev potrebno za zmago resnice, katera nezadržno osvaja narod. Poglejmo naš primer: komunisti in protikomunisti —

Judje in Kristus.

Judovski oblastniki so morali dobiti razlog za Jezusovo obsodbo. In so

ga dobili! „Delal se je Boga“ Namesto, da bi ugotovili ali je Bog ali ne, je bila obdolžitev. Ker pa bi ta razlog ne veljal pred Pilatom, so ga obtožili, da je anarhist.

Vendar Pilatov čut za resnico zazna, da ga Judje tožijo zaradi ZAVISTI in SOVRAŠTVA.

Komunisti pri nas so vedeli, da smo zavednejši narodnjaki kot oni, ki so se borili za Internacionalo.

Komunisti so vedeli, da smo odločni proti okupatorju, ker smo šli z njimi že v vojno, ko so ga oni še pozdravljali s „Heil“ — Stalinovega zaveznika.

Komunisti so vedeli, da smo proti zločinom. Vedeli so tudi, da ne bomo stali prekrižanih rok ob njihovih grožnjah, ropih, morijah, zato smo jih prosili in rotili, pa ne grozili, ker so šli umori že v poldrug tisoč Slovencev. Njih pravilna obdolžitev za nas bi bila: Narodnjaki, nekomunisti. To bi bil pri narodu pozitiven učinek. Ne, treba je bilo najti negativno: Izdajalci, fašisti, okupatorjevi hlapci, narodni sovražniki. Ker smo mislili drugače, smo ogrožali partijske načrte. Nasprotnik partije pa je bil njen sovražnik, ki ga je treba likvidirati. Zato so bili umori med revolucijo in genocid po vojni načrt KP.

Ko smo bili po vojni zahrbtno predani v roke našim sovražnikom, ni bila bližina smrti, ki je nas vznemirjala, vznemirjala je nas bližina krvnikov, ki bodo povzročili smrt na zverinsko nesposljljiv način.

Viktor E. Frenkl: „Človekova duhovna svoboda, ki se do zadnjega ne davzeti, daje prav tako do zadnjega diha priložnost za smiselno oblikovanje življenja.

Smiselno pa ni le življenje uživanja in ustvarjanja, temveč tudi življenje trpljenja. Trpljenje spada k življenju enako kot rojstvo, usoda in smrt. Vse to je celota človeškega bivanja.“

Večer na obali

Luna ledena
rdeče rumena
polzi iz Río la Plate.

Veter jo boža
z valovi morjá,
ki se dotika neba.

Poslednji žarki zahoda
vabijo samotne galebe
domov,
ko nagiba se dan.

Ladja v daljavi pozdravlja
večer
s tisoč željami
čez ocean.

Luči na obali
se vžigajo v zvezde
neskončnega oboda
neba.

Luna oranžna
neslišno polzi.

Iz Urugvaja prihaja,
iz Afrike,
Evrope,
od domačega kraja.

Luna, se spomniš,
ko si visela na zvoniku
domače vasi?

Ko si spremljala
fante pod okna
in dekletom božala
sen melodij?

Tvoja pot nad Slovenijo
bilá ti je praznik
pesmi in vriska
fantov na vasi
in sreče
dobrih ljudi.

Kje je že čas,
ko sem hodil na vas
brezskrbnih noči!
Ko je sosed pozdravljal
soseda
in zvon je vabil ljudi
k molitvi,
delu
in počitku
mirne noči.

Med griči
je ostala mladost,
prijatelji,
sanje
in tisoč željá,
ko odšel sem
preko morjá.

Ti luna ledena
z menoj šla si na pot.
Ves čas
molčé mi prinašaš
pozdrave Slovenije
in domače vasi,
pozdrave prijateljev,
ki že davno jih ni.

Iveri sončnega debela

V smislu gesla Ex Libris: Zvestoba do in prek groba, ki ga spremlja domobrankska lipova vejica, in s posvetilom generalu Leonu Rupniku, padlim in pobitim slovenskim domobrancem, slovenskim četnikom, vsem žrtvam vojne in državljanske vojne je **Ljenko Urbančič** v Sydneyu v Avstraliji z letnico 1995 izdal 292 strani obsegajočo knjigo **Srečanja - Portreti - Dejanja I-II-III**.

Ljenko Urbančič je kot mladi, komaj 21-letni študent v jesenski Ljubljani leta 1943 postal osebnost domobranskega gibanja. Organiziral je prvi pohod domobranskih prostovoljcev dne 10. oktobra 1943 po ljubljanskih ulicah, ki so ob plosku in navdušenih vzklikih množic, ki je pozdravljala strumno korakajoče fante s čisto slovensko zastavo na čelu, zdrobili dotedanji rdeči led ofarskega vzdušja Ljubljane. Kdo ni nekoč — in še danes — goreče prepeval užigajoče domobranske pesmi Legionarji, domobranci svojo zemljo ljubimo, kakršna je postala prava domobrankska himna, ki pa jo je že prve dni porajajočega se domobranstva zložil Ljenko Urbančič? Zares; v dobi slovenskega domobranstva je bil eden najvidnejših njegovih organizatorjev, ki je s peresom in govorjeno besedo znal prebuti navdušenje za ta zarodek po kralju Samu zopet prve slovenske narodne vojske ter bil neumoren član uredniškega zbora ilustrirane revije Slovensko domobranstvo.

Takšen je zaradi priglufane zmage komunistične sodrge moral skozi taborišče brezpravne raje poštenih slovenskih beguncev in takšen je končno pristal v daljni Avstraliji, kjer pa tudi ni miroval, ampak je na vseh področjih visoko dvigal častni prapor vzvišeno domobranske ideje. Ker je v novi domovini postal še idejni vodja konzervativnega krila prevladujoče avstralke Liberalne stranke, se nismo čudili, da mu je mednarodna rdeča zarota na podpihovanje jugoslovanske udbovske mreže in njenih avstralskih prislednikov poslala na vrat celó slovitega judovskega lovca na naciste Simona Wiesenthala; kar pa jim ni uspelo, ker je bil Ljenko Urbančič trikrat popolnoma rehabilitiran v sami avstralski Liberalni stranki, v avstralskem Senatu in celó na Vrhovnem sodišču Avstralije. Na vsej črti je zmagal domobranec Ljenko Urbančič!

Sedaj na svojem zemljišču, kjer si je iz tamkajšnjega kamenja sam postavil pravcati gradič, ga opremil z umetniškimi skulpturami, ki jih je tudi sam izklesal, in ga v spomin svoje matere krstil na ime Mount Milena, v družbi svoje amerikske soproge Beverly Anderson končno uživa

mirno jesen svojih let. In v tem miru nam je postregel s knjižnim draguljem, ki leži pred nami.

V knjigo je zbral 60 prgišč svoje setve skozi nemirno življenje in svoji dve mejni pesnitvi — kot alfa in omega domobranskega pohoda skozi slovensko zgodovino — Pesem slovenskih domobrancev in Slovenska sprava, ki so zares samo dragocene iveri sončnega debla Ljenka Urbančiča. Z njimi je Ljenko Urbančič prinesel dokaz, da je bil rojen za dninarja v službi slovenske besede in mu je samo viharo življenje preprečilo, da se temu vzvišenemu težačenju ni mogel popolnoma predati. — Kakšna škoda! — Njegov slog, oster pogled na stvarino in sočnost bogate slovenske besede to dokazujejo. Kako prijetno dé, ko bralec knjige odpre na katerikoli strani in se sreča s prisrčnim prebliskom Urbančičevega pripovedovana — in zgodovinskega pričanja. V drvečem tempu potrošniškega hlastanja so te iveri sončnega debla kot kaplje balzama za ihto ponorelega časa. So pa tudi tehtna zgodovinska pričevanja človeka, ki je z zastavitvijo svojega popolnega človeka soustvarjal najbolj častno poglavje naše narodne bitnosti, ko smo mali Slovenci z domobranstvom dali zgled velikemu svetu, kaj vse je bilo potrebno doprinesiti za ohranitev vesoljnega človečanskega dostojanstva in svobode.

Dr. Stanko Kociper

MNENJA IN DEJSTVA

Združena lista kot opij za ljudstvo

Po drugi obravnavi zakona o osnovni šoli, ko je bil sprejet nov predmet pouk o verstvih in etiki, je Združena lista obljubila, da bo — če bo zakon sprejet tudi po tretji obravnavi —, predlagala, da o tem vprašanju odločijo volilci na referendumu. Obljubo je držala in že začela zbirati podpise poslancev. Seveda pa bo najverjetneje „uporabila“ tudi državni svet (odložilni veto) in sprožila ustavni spor.

To, da je ZLSD zdaj v opoziciji, ji daje še dodatni manevrski prostor, da se pred svojimi volilci pokaže kot zvesta nadaljevalka „svetle“ tradicije svoje predhodnice Komunistične partije Slovenije in Zveze komunistov Slovenije. Ker so liberalci podlegli kompromisom s „cerkvenimi“ strankami, naj bi bila zdaj ona edini organizirani branik pred vstopom

Rimskokatoliške cerkve v državno šolo. Marx je trdil, da je vera opij za ljudstvo, Lenin pa je to — ker je revolucijo izvedel tudi v stvarnosti in ne le v glavi — prevedel v opij za ljudstvo. Zdaj je opij ljudstva kar sama naslednica marksistične partije. Ljudstvo naj se raje ukvarja z že zdavnaj preživelimi dilemami, kot pa da bi se ukvarjala s stvarmi, ki dejansko bremene našo državo.

Združena lista trdi, da bo uvajanje tega predmeta imelo za posledico „nove delitve, spore, nepotrebno politizacijo in delitev družbe, posebej pa otrok“. Ima prav. Le da te delitve ne bodo posledica poučevanja predmeta varstva in etika (Cerkve je prepovedjo konfesionalne dejavnosti še vedno izgnana iz javnih šol, zato je boj Združene liste proti vstopu Cerkve v državno šolo izmišljen), temveč partijskega aktivizma tistih, ki nameravajo papeža pozdraviti s proticerkvenimi plakati.

(„Slovenec“, 17. 2. 1996 - Ivan Puc)

Za skupen nastop strank slovenske pomladi

Predsedstvo Socialdemokratske stranke Slovenije je včeraj Slovenski ljudski stranki in Slovenski kršanskim demokratom poslalo delovni predlog sporazuma o skupnem naastopu na letošnjih volitvah. SDSS naj bi spoznala, da se morajo konkretni dogovori nekje pač začeti, časa pa je čedalje manj. Kot izhodišče pogovorov so pripravljeni sprejeti tudi popolnoma novo besedilo, ki bi ga predložila kaka druga stranka slovenske pomladi.

„Če že obstajajo in ugibajo o tem, ali sta se ZLSD in LDS resnično sprli, ali gre za dobro pripravljeno vnovično zaroto, pa je zanesljivo, da so v tej igri najbolj zadovoljni Lojze Peterle in Krščanski demokrati.“

(Janez Markež, Mag 6/96)

„Vlado in vladno koalicijo si vsaka stranka izbere sama, družbe v opoziciji pa ne. Drugače je treba gledati na pojma pozicija in opozicija. Združena lista (ZL) bo takšna opozicija, kakršna je bil doslej Jelinčič.“

(Janez Janša, Mag 6/96)

Beseda brez prizvena

Prijateljskih zdravljic v slovenski kulturi je čedalje manj. Prešerna, tako pesniškega in hkrati tako političnega, bomo še dalj čas — tudi o času praznika z njegovim imenom — oznanjali, kakor nam bo prišlo prav. Ker je tako „stanje duha“ na Slovenskem. Da bi le ljudska ušesa ne bila odprtejša od src. Samo tako bodo zaslišala, da je najbolj preroška vedno pesniška beseda. Taka, kot je zapisana, samo z zvenom in pomenom; brez prizvena, ki ga dobiva skozi čas...

(Mateja Komel Snoj, „Slovenec“, 10. 2. 1996)

Po izstopu Združenih listov socialnih demokratov iz vlade se je praktično spremenilo vse, ugotavljajo resnicoljubni opazovalci z vseh političnih bregov. Poteza je bila presenetljiva, močna, očitno zelo dobro pripravljena, še bolj pa premišljena. V njej še vedno ni mogoče odkriti šibke točke, kar že pomeni, da imamo opraviti s prelomnim dogodkom, ki bo enako prelomno vplival na sedanje in prihodnje politično življenje v Sloveniji.

(Janez Povše, „Slovenec“, 10. 2. 1996)

Tako ne!

V št. 4 za leto 1995 je Nova slovenska zaveza ponatisnila iz Tabora št. 11-12/1995 zanimiv prispevek „Zadnji vlak“, katerega je napisal naš prijatelj in soborec, danes že pokojni, Srečko Šivic.

„Zadnji vlak“ predstavlja pretresljivo in resnično zgodbo domobrancev-ranjencev, kateri so ušli gotovi smrti samo po zaslugi inteligentne in požrtvovalne Ivanke Primožič - Irene, kateri je za njen 75-letni rojstni dan Srečko poklonil opis one odiseje, v kateri je bila Irena glavna junakinja.

Neprijetno me preseneča to, da NSZ niti ni navedla vira. Tako ravnanje ni v skladu s časnikarsko etiko, pa upajmo, da se v bodoče ne bo več ponovilo.

Prof. Ignacij Frančič

Kako so partizani osvobajali IDRIJO

V Idriji se je ustanovila domobranska postojanka septembra 1944. leta. Bojev s partizani nismo nikoli imeli. Pač pa je deloval kulturni odsek. V zimskih mesecih smo uprizorili dve predstavi in sicer „Našo kri“ in „Vodo“. Za veliko noč smo pa pripravljali Gregorinov Pasijon. V času

*Ostanek
zidov
farne
cerkve
v Idriji
po drugem
bombardiranju.*

obiska ga je domobranski poročnik Pušenjak režiral, kakor tudi prvi dve predstavi. Imeli smo v načrtu, da to predstavo postavimo na oder na „tiho nedeljo“ popoldne in na soboto zvečer pred „tiho nedeljo“. Iz ljubljanske

*Tudi idrijski
grad je
dobil
poškodbe pri
bombardiranju.
Domobranci
so se
umaknili v
spodnje
prostore.
Nobeden ni
bil niti
ranjen.*

*Tudi realko
so
poškodovali
pri
bombnem
napadu,
čeprav
ni bilo v
stavbi
nobenega
Nemca
ali
domobranca.
Samo iz
Ljubljane
so bili*

Poslani slovenski profesorji, da se je po dolгих letih zopet poučevalo v slovenščini.

drame smo že dobili vsa oblačila in vse druge potrebščine, potrebne za uprizoritev. Imeli smo tudi že „generalko“ in bili pripravljeni za nastop. Toda v petek popoldne so nam partizani prišli zbombardirat gledališče. Izrabili so priliko in vrgli nekaj bomb tudi na farno cerkev, realko in grad.

Tisti domobranci, ki smo pripravljali predstavo Pasijona, smo žrtvovali noči enega tedna, da smo naredili nov oder; dobili smo namreč od občine veliko sobo, ki smo jo spremenili v „gledališče“, da bi postavili „Pasijon“ na oder en teden. Pozneje, to se pravi na cvetno

*Notranjščina farne cerkve
po prvem bombardiranju.
Strop nad oltarjem je še ostal.*

*In verniki kakor tudi četa
domobrancev so prisostvovali
službi božji v cerkvi brez stropa
do drugega bombardiranja,
ko so porušili tudi
prednji del cerkve.*

Takoj po bombardiranju strehe, stolpa v plamenih. Eno minuto po posnetku fotografije se je streha zvonika sesula.

soboto in nedeljo leta 1945. Niso nam pokvarili samo „gledališča“, ampak so do konca zbombardirali tudi cerkev, ker se je po prvem bombardiranju v cerkvi še vršila služba božja, ker je še ostal strop. Verniki so sicer prisostvovali maši pod milim nebom, pa izgleda, da rdečim tudi to ni bilo po godu, zato so Idrijo osvobodili tudi farne cerkve.

Peternel Jože

O boju partizanov v Sloveniji

(po Johann Georg Reismüllerju)

Izmed vseh narodov nekdanje Jugoslavije, so se zmogli Slovenci najbolj oddaljiti od te preteklosti. Posrečilo se jim je spraviti „Jugošlovansko ljudsko armado“ iz dežele, preden je ta utegnila s svojim razdejanjem podreti nje. Nič manj od „Juge“ se zdijo notranje razmere v Sloveniji.

Parlamentarna demokracija je opremljena z vsemi potrebnimi ustanovami. Nobena izmed upoštevanja vrednih strank se z imenom in programom ne obeša na propadli komunizem.

Vodilno osebje posebno dveh vodilnih strank sestavljajo ljudje, ki so v komunizmu pripadali vladajočemu razredu in se teju ureditvi niso nikoli tako odkrito upirali, da bi bili zaradi tega preganjani.

Zaradi tega se upravičeno pritožuje demokratska opozicija, da vlada

ne ukrene ničesar, da bi obtožila visoke komunistične funkcionarje iz preteklosti, ki so takrat zagrešili hudodelstva in so odgovorni za množične zločine in povojni genocid.

Zavoljo te nedejavnosti vlade, velika večina Slovencev meni, da imajo oblastniki nekdanje strahovlade še zmerom moč v previdnem zavetju „koristnih budal“ demokracije.

Žrtve strahovlade se ne upajo — in prepričani so, da je brez pomena — naznaniti udbovca, ki jih je pred leti trpinčil. Ko je neka časnikarka hotela raziskati enega izmed partizanskih pokolov, ji je udbovec, pri katerem je poizvedovala, zagrozil, da ne bo dobro zanj, če se bo vtikala v te zadeve. Ne samo, da množični poboji ostajajo nekaznovani, temveč tudi žrtve tega nasilja niso rehabilitirane.

Ideološka podlaga za to napačno vrednotenje je še vedno pod prisilo diktirano in prevzeto iz komunističnega režima: komunistični partizani so se borili za osvoboditev Slovenije izpod okupatorja. Domobranci so se bojevali proti partizanom, zato so bili ob zmagoviti revoluciji grozovito pomorjeni. Zato dobivajo danes v Sloveniji partizani dobre, nekatere celo zavidljive pokojnine, medtem ko vse žrtve partizanov (tudi preživeli iz partizanskih uničevalnih ječ in taborišč) pri sedanji vladi ne najdejo razumevanje nikakršne odškodnine. Vdovam in otrokom pomorjenih vlada ne izda uradnega potrdila, da so bili njihovi možje in očetje protipravno pobiti.

Še vedno se uporablja beseda „belogardist“. To je ime, ki so ga slovenski boljševiki — partizani, posnemajoč ruske boljševike, dali vsem, ki se niso podredili komunizmu.

V tistem delu Slovenije, ki so ga zasedli Italijani in ga imenovali Ljubljanska pokrajina, je morala biti taka podreditev Slovincu tuja, saj mu komunizem ni nič pomenil, še zlasti, če je bil, kakor večina, usmerjen meščansko, konservativno, katoliško. Jugoslovanske komuniste, in torej tudi slovenske, tedaj neznatno manjšino v svojem narodu, so imeli za agenturo Sovjetske zveze, ki je bila znana kot država strahovlade. Neki slovenski politik zato pravi, da so bili tudi slovenski komunisti med vojno kolaboracionisti sovjetske oblasti.

Nekomunističnim Slovincem v Ljubljanski pokrajini se je torej postavljalo vprašanje, kako naj se v svoji lastni pokrajini uprejo okupatorju. Predvojne stranke, ki so ilegalno obstajale, še naprej, ne da bi jih kaj dosti preganjali, so sestavile oborožene formacije. „Legija“, oborožena roka katoliško usmerjene Ljudske stranke, je sprva po moči le malo zaostajala

za komunistično partizansko četo. Vendar so se nekomunisti vojaških akcij proti Italijanom lotevali le malo. Meščanski politiki, ki so ostali v deželi, si niso upali v boj, v katerem bi mali slovenski narod stal sam nasproti močno oboroženi zasedbeni oblasti in bi izkrvavel. Zasedbena oblast pa je Slovence v Ljubljanski pokrajini — drugače kakor tiste v krajih bolj na zahodu, ki so že leta 1919 prišli pod Italijo, vsekakor obravnavala tako, da narodu tukaj ni grozil narodnostni izgon, kakor je bilo to na Spodnjem Štajerskem, ki ga je priključila Nemčija. Italijani so puščali slovenski jezik v šolah in na ljubljanski univerzi. Izhajali so časopisi in knjige v slovenščini. Slovensko izobraženstvo kot tako ni bilo preganjano. V posvetovalnem političnem telesu (Konzulti) so Italijan skušali zbrati Slovence, ki so bili po eni strani deležni med ljudstvom zaupanje, po drugi pa zasedbeni oblasti niso bili sumljivi. Ko so Italijani na partizanske napade, v katerih so imeli velike izgube, odgovorili z množičnimi ustrelitvami talcev, je veliko članov konzulte izstopilo in ta forum je s tem odmrll.

Komunistični partizani Osvobodilne fronte so merili manj na Italijane kakor na Slovence — ne samo na protikomuniste, temveč na vse, ki niso hoteli priznati vodstva Osvobodilni fronti, katero so obvladovali komunisti. Slovenski partizani so med vojno pobili več Slovencev kakor Italijanov in Nemcev. Pomorjene so dostikrat pred tem mučili, iztrebili so cele družine. Kmečka posestva in cele vasi so požgali. Razredni boj, boj za oblast, so hoteli izpeljati in odločiti že med vojno.

V obrambi pred morilskim nasiljem partizanov so fantje po vseh organizirali nočne straže. V pomladi se je organizirala nacionalna gverila v obrambo nezaščitenega prebivalstva pred partizani in okupatorjem. Tej ilegali so se pridružili fantje iz Notranjske in Dolenjske ter pribežniki iz nemške okupacijske cone. Legija Slovenske ljudske stranke pa je konec julija in pozneje organizirala po vaseh postojanke vaških stražarjev s privoljenjem italijanskega okupatorja. S tem pa je bilo neogibno neko sodelovanje z okupacijsko oblastjo.

Ko so Nemci leta 1943 nasledili Italijane kot zasedbena oblast tudi na Kranjskem, so združili vaše straže v slovensko domobransko vojsko pod poveljstvom slovenskega generala Leona Rupnika.

Temu je treba pripisati, da je bilo prebivalstvo odtlej varnejše in mirnejše. Domobranski bataljoni so potisnili partizane globoko v gozdove.

Domobranci niso stavili na Nemce, zanašali so se na Angleže. Konec leta 1944 so Nemci odkrili zaroto domobranskih častnikov. Aretiranci so

prišli v koncentracijsko taborišče Dachau; tam so jih komunistični sojetniki ob koncu vojne denuncirali Američanom kot „kolaboracioniste“, zato so bili odpeljani v Slovenijo in po montiranem procesu usmrčeni. Leta 1944 so Slovenci v jugoslovanski begunski vladi v Londonu pozvali domobrance, naj gredo v hribe in napadejo Nemce ter se sporazumejo s partizani. Vendar domobranstvo to ne bi bilo rešilo pred morilskimi rokami slednjih.

Partizanska prisilna mobilizacija.

Slovenski domobranec

(pesmi slovenskih domobrancev)

Kdor je bil zares slovenski domobranec, ki mu je bila po vodilu Bog - Narod - Domovina po skrbi samo obramba slovenskega življa pred zločinskim navalom komunističnih pustolovcev prav za časa sovražne okupacije naše domovine, je to še danes in to tudi s svojim vedenjem in

dejanji na področjih, kamor ga je pač življenjska usoda zanesla, tudi dokazuje.

Takšen slovenski domobranec je č. g. **Ciril Turk**, dolgoletni izseljeniški duhovnik v Nemčiji, ki sedaj jesenska leta svojega plodonosnega življenja preživlja na slovenskem Koroškem.

Že leta 1990 je slovensko zdomstvo širom zemeljskih celin presenetil s svojo veličastno idejno skico votivnega svetišča v spomin mučencev slovenskega holokavsta v Kočevskem Rogu, za katerega je že takoj sam namenil 10.000 ameriških dolarjev svojih pritrgovanih prihrankov kot začetek zbirk za uresničitev plemenite zamisli (gl. Tabor št. 11-12, 1990). Če je potem ta veličastna zamisel, za katero bi po vsem svetu, raztreseni slovenski protikomunistični zdomci gotovo z navdušenjem prispevali valutne zneske, v zmedenem vzdušju osamosvojitve svobodne Slovenije, kjer se pričakajo, če bi bilo v Rogu sploh primerno postaviti vsaj skromno kapelico, utonila v molku pozabe, seveda ni njegova krivda...

Ob koncu lanskega spominskega leta pa je v založbi Zveze Tabor v Clevelandu pod geslom Bog - Narod - Domovina pri Mohorjevi tiskarni v Celovcu v lični opremi z domobransko simboliko izdal notne zapise **Irme Močnik** osmih domobranskih pesmi, ohranjenih po originalnem petju domobrancev iz leta 1944 na kaseti „Slovenske zemlje čuvarji“, in v klenem uvodu med drugim zapisal:

„Slovenske domobranske pesmi se bodo ohranile skozi stoletja. Originalnemu petju iz leta 1944, ohranjenemu na kaseti »Slovenske zemlje čuvarji«, bo naš narod ponovno prisluhnil. Spomin na slovenske mučence, katerih hotenje in žrtev je dragocen kapital za lepšo bodočnost ljudi ob Muri, Dravi in Savi, Kolpi in Soči, bo ostal živ.“

K prirediteljevim navedbam podatkov o piscih in komponistih — v kolikor jih je pač mogel zbrati — na koncu zvezka, bi dostavil:

Pisec besedila pesmi **Slovenski domobran** je pok. dr. **Tine Debeljak**. Takšnega, kot je zapisano v notnem zapisu, ki je rekonstruiran po kaseti „Slovenske zemlje čuvarji“ originalnega petja slovenskih domobrancev iz leta 1944.

Ker sin pok. dr. Tineta Debeljaka v Svobodni Sloveniji (Buenos Aires, 11. 1. 1996) navaja, da je to besedilo napačno, da je izvirni naslov pesmi **Legionarska** in da je tisto izvirno besedilo bilo **pozneje** prenarejeno, se sprašujem: Kdaj pozneje? — Besedilo pesmi v verziji, kakor jo objavlja č. g. Ciril Turk, je povzeto po originalnem petju slovenskih domobrancev

iz leta 1944, ko ga je pok. dr. Tine Debeljak gotovo slišal prepevati po ljubljanskih ulicah korakajoče domobrance množice na protikomunističnih taborih širom Ljubljanske pokrajine in vsami Ljubljani, pa seveda tudi preko radia. Zakaj se torej ni takoj oglasil, češ, da je besedilo pesmi prenarejeno? Med ostalim je že leta 1975 Zveza TABOR v Clevelandu izdala LP ploščo domobranskih pesmi in koračnic, na kateri je tudi ta pesem z istim besedilom kot ga sedaj objavlja č. g. Ciril Turk. Takrat je bil dr. Tine Debeljak še živ! Zakaj se ni oglasil? — Ker si domišljam, da dobro poznam pesniški opus pok. dr. Tine Debeljaka, je to v notnem zapisu objavljeno besedilo pesmi tudi v popolni skladnosti z njegovo poznano maniro prilagiraja besed zaradi rime (na plan/domobran) in pogosto uporabi podžigalnice hej (npr. Hej, tretji maj!). — Pri vsem tem pa se mi vzbuja tudi živ spomin, ki pa ga nikomur ne vsiljujem kot argument, ker je pač — spomin po več kot pol stoletju. Pri nekem mojih številnih obiskov pri njem v tretjem nadstropju Ljudske tiskarne, kjer je med drugim urejal tudi literarno revijo **Dom in svet**, katere sotrudnik sem bil, mi je dr. Tine Debeljak s svinčnikom kot taktirko v desnici navdušeno skandiral tekst pesmi, za katero sedaj njegov sin pravi, da je bila **pozneje** prenarejena. Kajpak je takrat dr. Tine Debeljak (še) bil domobranec in celó „Rupnikovec“ — bolj kot jaz... — Poraja se mi kar precej utemeljeni sum, da je **pozneje**, v letih domobranskega ostracizma (ko je bilo kar lepo število let — vsaj v Buenos Airesu — „uradno“ prepovedano na proslavah s spoštovanjem uporabljati besedo domobranec; kaj šele Rupnik... Ali lažem?) le sam dr. Tine Debeljak — zaradi strankarske poslušnosti — z letnico 1943 preuredil svoj prvotni tekst pesmi, kakršnega so vso dobo svoje borbe proti komunističnim zločincem udarno prepevali na njegovih ušesih. —

Ne bi si upal priseči, toda nekako vztrajno mi zveni med spomini, da je avtor besedila pesmi **Mi legionarji**, za katero č. g. Ciril Turk ni mogel ugotoviti ne pisca ne komponista, tudi pok. dr. Tine Debeljak. Komponista napeva pa odločno ne poznam.

Pisec besedila pesmi **Domobranska**, katere originalni avtorski naslov bi se pravzaprav moral glasiti **Pesem slovenskih domobrancev**, je seveda sloviti, neumorni navduševalec domobrancev v Ljubljani **Ljenko Urbančič**, ki še gradi trdnjavo svojih mladostnih idealov v daljnji Avstraliji. O kompoziciji napeva pa sam pravi: „Za napev sem izbral nekaj, kar mi je bilo pri roki — pesem bivših orjunašev. Ti so napev prevzeli od bosanskih upornikov, ki so se borili proti Turkom pod Petrom Mrkonjićem, kasnejšim kraljem Petrom I. Prav dobro sem se zavedal, kako slabo je bila orjuna zapisana v katoliških vrstah. Njihovo nasprotovanje sem že takrat

dobro razumel in opravičeval. Toda napev je bil lep, zgodovina pa ima tudi primere, ko so sovražni tabori peli iste napeve z različnimi besedili, kot na primer Lili Marlene. Poleg tega je bilo domobranstvo koalicija, v kateri naj bi vsi partnerji v imenu edinstva popuščali." (Ljenko Urbančič: Srečanja, portreti, dejanja I-II-III, Sydney, Avstralija 1995 — str. 272-273). — Mislim, da je to bila sploh prva domobranska pesem in je bila takoj na splošno sprejeta kot pravcata domobranska himna; saj jo je tudi domobranska godba igrala takoj za narodno himno Naprej, zastava Slave.

Č. g. Ciril Turk — domobranec si je več kot zaslužil naše iskreno in polno priznanje, da je z izdajo notnega zapisa teh pesmi pristnega duha slovenskega domobranstva zopet postavil iz zmede pojmov in vrednot na svetilnik naše žitnosti.

Posebno priznanje pa gre tudi predvsem **Irmu Močnik**, da je te pesmi zapisala na pentagram. Ko bo vzvišena domobranska ideja zopet vstala kot ptič Feniks iz pepela in množičnih grobov slovenskih mučencev za BOGA - NAROD - DOMOVINO, bodo sedaj nam še neznani bodoči slovenski skladatelji njenepartitursklavirsko spremljavo lahko uporabili za mogočne skladbe neminljive domobranske heroike — Slovenstva.

Čestitke!

Dr. Stanko Kociper

MED NAMI

39. redni občni zbor ZDSPB - Tabor

Poročilo o občnem zboru Zveze Tabor, ki je bil 30. septembra 1995 v Clevelandu je ob prevzemu novega uredništva nehote izpadlo, za kar se opravičujemo in ga v kratkem podajamo:

Občni zbor je vodil predsednik nadzornega odbora Filip Oreh, ob pozdravu vseh navzočih in s kratko molitvijo spomina padlim in pomorjenim domobrancem. Po napovedanem dnevnem redu in formalnostih so sledila poročila posameznih društev, v katerih je povsod izražena želja vse aktivnosti proti ostankom komunističnega

sprenevedanja in zavijanja zločinov, holokavsta in polstoletnega suženjstva v lažni NOB in OF.

Za novega predsednika Zveze je bil izvoljen **Milan Zajec**. Podpredsedniki pa so vsi predsedniki posameznih društev. Tajniško in blagajniško mesto je bilo zaupano Stanku Vrhovcu. V nadzorni odbor pa so izvoljeni: Filip Oreh, Vili Zadnikar in Anton Štih.

Novi predsednik Milan Zajec se je zahvalil zborovalcem za zaupanje in obljubil, da bo vodil Zvezo po načrtani poti pravične, neodjenljive prizadevnosti, za resnico proti lažem, za pravico proti krivicam in resnično svobodo v domovini Sloveniji proti ostankom tiranije in privilegijem boljševikov.

Z domobransko himno „Oče, mati“, so borci zaključili prijetno in vzpodbudno srečanje.

NAŠI MOŽJE

Filip Lampič - Oreh — 70-letnik

Rodil se je 11. aprila 1926 v Bizoviku pri Ljubljani. V šolo je hodil v Ljubljano, kjer je dovršil meščansko šolo.

Bil je domobranec in vrnjen iz Vetrinja. Toda naključje je bilo, da se je rešil iz Teharja. Tako je prišel leta 1947 nazaj v Avstrijo. Nahajal se je dalj časa v bolnišnici v Spittalu. Pozneje pa je bil v negovališču v Ried v zgornji Avstriji. Tam je spoznal Ido Takatsch in se poročil.

V Ameriko je prišel meseca januarja 1951. leta. Prvo leto je dobil pri Taillor Boggis Foundry. Pozneje se je zaposlil pri White Motor Co.; bil je

zaposlen tudi pri West Part Axle, kjer je bil do upokojitve leta 1991.

Živi z ženo v predmestju mesta Cleveland. V zakonu so se rodile tri deklice in dva fanta. Zelo je delaven pri domobranski organizaciji Tabor. Ves ta čas je blagajnik krajevnega odbora.

Ob tem jubileji Ti Taborjani želijo vse najboljše in naše iskrene čestitke Tebi in Tvoji družini.

Dragi Filip, še na mnoga leta!

Tabor DSPB - Cleveland

France Dejak — 70-letnik

V Dolenjih Lazih pri Ribnici se je rodil 20. septembra 1925. V družini se je rodilo pet otrok. Očeta so izgubili že v mladosti. Mati pa je sama vzgajala otroke.

Bil je domobranec in vrnjen s transportom iz Vetrinja. Odpeljan je bil v Kočevski Rog, kjer je doživel pokol domobrancev in tudi bil on pahnjen v brezno. Po naključju se je rešil, ostal živa priča tega pokola.

Odveč bi bilo ponavljati njegovo zgodbo, saj jo zdaj dodobra pozna ne le emigracija, temveč tudi domovina. Francetu je bila dana milost, da je obstal v tistih groznih dneh, dolga leta opravljal častno dolžnost pričevalca božjega, pa tudi, da se je vrnil na kraj svojega najhujšega trpljenja in tam spregovoril v čast vsem onim, ki jim je Bog odredil, da blagoslove sveto slovensko zemljo s svojo krvjo.

Vse to mora biti njemu in njegovim v veliko čast in veselje, toda France bi ne bil France, če bi ob vsem tem pozabil obljubo, ki jo je dal sam sebi potem, ko so mu po pobegu iz groba v Kočevskem Rogu, povsem neznani ljudje nudili človeško pomoč in umiljenje. Takrat si je postavil za načelo, da bo vselej voljan pomagati sočloveku, ki se bo znašel v eni ali drugi stiski in te obljube se France drži še danes, tako kot one, da bo neumoren pričevalec strahot, ki so se zgrnile nad slovenskimi fanti v Kočevskem Rogu, Teharjah in drugod.

Živi v mestu Cleveland z ženo in je upokojen. V zakonu so se rodili štiri otroci.

V Clevelandu poznamo Franceta kot tihega, neumornega delavca za ohranjanje spomina pobitih slovenskih mučnikov. Da bi ga Bog še dolgo ohranil družini, nam in slovenskemu narodu iz katerega je izšel.

Bog Te živi, France!

Taborjani

ODŠLI SO a ostajajo med nami

† Svete Stane

Stane s snaho na grobu brata.

Sporočamo vsem še živečim domobrancem 24. čete — in seveda tudi vsem tistim, ki so poznali pokojnika —, da je v Angliji, kjer je živel, dne 16. oktobra 1995 umrl bivši narednik Svete Stane, Ljubljčan, star 82 let.

Bil je četni oziroma disciplinski narednik v naši 24. četi. Na predvečer zadnjega transporta

je iz Vetrinja odšel s skupino domobrancev in se prebil v Italijo. Tam je

naletel na tobořišče četnikov pri Ratorih, tam ostal in se potem z njimi preselil v Anglijo, kjer je kot upokojenec živel do svoje nenadne smrti.

Redno sva si dopisovala in obnavljala spomine na naše domobranstvo. Od tam mi je pošiljal tudi časopise in revije, ki jih je iz domovine dobival od svojih sorodnikov.

Naj mu bo lahka tuja zemlja v kateri počiva! Njegovim sorodnikom — tako bratu, ki živi v Angliji, kot sestram in nečakom v domovini, moje iskreno sožalje!

Ohranimo ga v lepem spominu!

Njegov takratni poveljnik

Buda Stane

PREHITELI SO NAS...

Who's who of Slovene descent in the United States 1995

Kdo je kdo slovenskega pokolenja v Združenih državah leta 1995

Izšla je druga popolnena izdaja knjige Kdo je kdo?, ki zapolnjuje bridkoobčuteno vrzel slovenskega življa v Ameriki. Že v prvi izdaji prof. dr. Rado Lenček — izšla je l. 1992 — toži, da je že v zamudi preveč in da se je veliko snovi za tovrstno publikacijo že izgubilo s smrtjo naših razumskih delavcev, ki so doprinesli Sloveniji ali pa Ameriki svoj delež, za katerega bi jim morala biti hvaležna tako ena kot druga, največkrat pa obe.

Članku sem dal naslov Prehiteli so nas zato, ker še vedno upam, da bo kaj takšnega ali podobnega izšlo tudi v Argentini, knjiga, ki bi obdelala dosežke naših še živčih rojakov v Argentini. Do sedaj še nismo presegli arhiva arh. Viktorja Sulčiča, ki pa ni slovenski, ampak hrvaški, bolje rečeno je arhiv Jugoslovanske narodne obrane (JNO), bil je jugoslovanski in je obravnaval vse narodnosti, ki so se nahajale v predvojnem času v Argentini.

Zdomske pomembne ustvarjalce in njih potomce bo treba iskati po raznih seznamih članstva domov, naslovnikinih publikacij, društev, veliko pa je že izgubljenega in težko bi se našlo.

Poglavje zase so Slovenci, ki so se iz različnih vzrokov zatekli v Južno Ameriko že pred prvo svetovno vojno in po njej in se krepko uveljavili na tem delu sveta, ni pa poznana njihova letnica rojstva, ne kraj, njihova dela, službena mesta, ki so jih zasedali, njihova izvedenost, njihovo članstvo v slovenskih in tujih organizacijah in njihov sedanjí stalež in naslov, kajti vse to prinaša drugo izdanje *Kdo je kdo?* Bojim se, da je veliko že izgubljenega in da se prihodnji rodovi ne bodo lotili nehvaležnega dela zbiranja podatkov nekoga, ki je morda vse življenje preživel na tujem.

Za prvo poskusno in predhodno izdajo *Kdo je kdo?* sta se morala zavzeti dva veterana iz emigracijskega toka iz leta 1945, za drugo pa sta že dobila sodelavce. Avtorja *Kdo je kdo?* sta profesorja dr. Rado Lenček in dr. Jože Velikonja, ki sta s pomočjo Družbe za slovenske študije (SSS), Raziskovalnega in dokumentačjskega centra, Inštituta za Srednjo in vzhodno Evropo ter Columbijske univerze v New Yorku, zbrala in izdala gradivo, ki ga prinaša knjiga, prej broširana, sedaj okusno vezana kot si zasluži. Poslužila sta se še predhodnih publikacij o slovenskem intelektualnem potencialu v ZDA: Slovenski profesorji na ameriških univerzah in college-ih, ki jo je izdal Jože Velikonja leta 1960; Slovenske dediščine Edwarda G. Gobetza iz leta 1980 in Zbranih publikacij in predstavítve članstva Družbe za slovenske študije Rada L. Lenčka ob njeni desetletnici delovanja.

Težko je slediti tri, štiri rodov nazaj, kdo vse je bil slovenskega pokolenja, zato sta avtorja objavila samo podatke še živečih slovenskih strokovnjakov, iz števila katerih moremo tudi približno sklepati, koliko smo Slovenci s sivo materijo prispevali k blagostanju ZDA. Beg možganov ni od danes: računajo, da so se Slovenci začeli naseljevati že od leta 1700 in da bi dobili celotno sliko slovenskih velmož, bi morale iziti vsaj še dve knjigi. Pomembno bi bilo to za Slovenijo, za ZDA, za določanje različnih obdobjí izseljenskih valov, po katerih bi lahko sklepali, zakaj so se naši predniki odločali emigrirati. Pri tem bi odkrili, da je veliko rojakov Amerika vodila kot Italijane, Avstrijce, Nemce, Madžare in celo Hrvate, ker so živeli v teh deželah, dobili potne liste ali pa je odločal pogovorni jezik. Nič novega!

Kako je prišlo do tiska tako potrebne knjige, pomembne še bolj za majhen narod, ki je komaj pred nekaj leti prišel do lastne države? Avtorja sta dala natisniti petsto vprašalnih pol in jih razposlala na že znane naslove. Od teh sta jih dobila dvesto izpolnjenih, poleg teh pa še sto drugih od intelektualcev, katerih naslovi so jim bili neznani. V tej drugi

izdaji so podatki skoraj že štiristo strokovnjakov slovenskega porekla, zvišalo se je pa tudi število sodelavcev.

Če primerjamo poklice slovenskih intelektualcev v ZDA s tistimi, ki jih je pred leti objavilo Meddobje za Argentino (Avgust Horvat), vidimo, da je na prvi pogled vzgojnih poklicev v Argentini dosti več, manj pa so zastopani raziskovalci, univerzitetni profesorji, kot da bi hoteli ostati tukaj na sredi poti. Na splošno lahko zatrdimo, da tisto o profesorjih tretje slovenske univerze ni bilo pretirano. Isto delo bi bilo potrebno opraviti še za Kanado in Južno Ameriko. Opomba na koncu knjige bi nas morala strezniti: od prve izdaje leta 1992 do te druge, popravljene in popolnjene v letu 1995 je umrlo kar šest strokovnjakov anketirancev, toda medtem ko tam dobivajo nove sile, se pri nas topé.

Knjigo se lahko naroči pri avtorjih ali pri SSS, isto velja za dopolnila in popravke: prof. dr. Rado Lenček, Riverside drive, New York, NY, 10027 ali pa pri prof. Joseph Velikonja, 9713 NE 13th Street, Bellevue, WA 98004-3442.

Še kratek podatek, ki bo vsakogar napolnil s ponosom: Od zadnjega štetja leta 1992 je izjavilo še 124.437, da so Slovenci, od teh jih ima kar 738 doktorate.

Tone Podgorc

Za poraz Hitlerjeve Nemčije partizani nimajo nobenih zaslug, so pa dovršili izpit krvavega rablja slovenskega naroda.

Nismo protikomunisti zato, ker so doma še komunisti, temveč zato, ker so doma še vedno komunistični zakoni krivic v zaščito pobojev, krivih obsodb, uradne kraje in privilegijev!

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Kruh in sol, pa slovenski šopek za dobrodošlico dobremu pastirju v neurju — generalu Leonu Rupniku, njegovemu spominu pa slava.

DAROVALI SO

TISKOVNI SKLAD:

		Ivo Bergant	10
		Ga. Tinca Fajfar, <i>v spomin</i>	
Marija Sladič	30	<i>brata Maksa</i>	100
Blaž Vavpetič	20	G. Kržišnik	80
Ciril Pfeifer	20	Tine Štefe	10
Olga Kalar	20	Ga. Helena Oblak	20
Polde Omahen, <i>ob smrti</i>		<i>V spomin pok. Staneta Pleška</i>	
<i>Staneta Pleška</i>	20	<i>so darovali naslednji:</i>	
Ivan Hauptman, <i>ob smrti</i>		Franc Kozina	50
<i>Staneta Pleška</i>	20	Henry Ziernfeld	100
Ivanka Voljčjak	10	Franc Kraljič	75
Nace Omahen	10	Lojze Dejak	50
<i>V spomin pok. Staneta Pleška</i>		Martin Sterle	30
<i>so darovali naslednji:</i>		Anton Štih	50
Henry Ziernfeld	100		
Marija Hotchison	49		
Peter Urbanc	40		
Ema Štrucelj	20	Alojzija Cerklj, <i>v spomin</i>	
Blaž Potočnik	5	<i>pok. moža</i>	50
Viktor Žagar	5	Ana Strojnik	10
Viktor Vrečar	10		

ZA ROŽMANOV DOM

Martin Globočnik	200	<i>V spomin pok. Staneta Pleška</i>	
Ciril Pfeifer, <i>ob smrti</i>		<i>so darovali naslednji:</i>	
<i>Frančiške Hren</i>	25	Tine Koželj	40
Lojze Mohar, <i>ob smrti</i>		Jože Kastelic (38)	30
<i>Albina Kampovšek</i>	10	Martin Zakrajšek	10
Lojze Mohar, <i>ob smrti</i>		Martin Sterle	30
<i>Vilija Pogačnik</i>	10	Jože Koželj	40
Rev. Albin Avguštin	30	Henry Ziernfeld	100
Lojze Gregorič	50	Anton Štih	50

ZA SOCIALNI SKLAD

ZA RAZISKAVANJE POVOJNIH POBOJEV V SLOVENIJI

VSEBINA

Dober pastir (uvodnik)	49
Pismo slovenskemu metropolitu	50
Premišljevanje ob Blažičevem „KOMU ZVONI“ in Mirana Potrča od- zivu - Karel Cepel	51
Misli ob 50-letnici - pok. Stane Pleško	56
Zločinov ni počel slovenski narod ampak komunistična partija	60
Preživeli borci — pomorjenim - Jakob Planinšek	67
Dobrodošli g. veleposlanik	68
Grobarji slovenskega naroda	70
Zakaj? - Kondor	75
Večer na obali - Ivan Korošec	77
Iveri sončnega debla - Stanko Kociper	78
MNENJA IN DEJSTVA	79
Tako ne! - Nace Frančič	81
Kako so partizani „osvobajali“ Idrijo - Jože Peternel	82
O boju partizanov v Sloveniji - J. G. Reismüller	84
Slovenski domobranec - Stanko Kociper	87
MED NAMI - 39. redni občni zbor Zveze DSPB - Tabor	90
NAŠI MOŽJE	91
ODŠLI SO - a ostajajo med nami	91
Prehiteli so nas... - Tone Podgorc	94
DAROVALI SO	III

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619